ROZHODNUTIE KOMISIE

z 20. apríla 2004

o pomoci poskytnutej Francúzskom v prospech Družstva pre vývoz francúzskej knihy (CELF)

[oznámené pod číslo C(2004) 1361]

(Iba francúzsky text je autentický)

(Text s významom pre EHP)

(2005/262/ES)

KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na článok 88 ods. 2 prvý pododsek,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na článok 62 ods. 1 písm. a),

po vyzvaní zúčastnených strán, aby vyjadrili svoje pripomienky v súlade s uvedenými článkami ([1]), a so zreteľom na tieto pripomienky,

keďže:

I. PROCEDÚRA

(1) Rozhodnutím z 28. februára 2002 ([2]) zrušil Súd prvého stupňa Európskych spoločenstiev poslednú vetu článku 1 rozhodnutia Komisie 1999/133/ES z 10. júna 1998 o štátnej pomoci v prospech Družstva pre vývoz francúzskej knihy (CELF) ([3]), ktorá ustanovovala, že:

> *„Pomoc priznaná CELF-u na spracúvanie malých objednávok kníh vo francúzskom jazyku predstavuje pomoc v zmysle článku 92 ods. 1 Zmluvy o založení ES. Vzhľadom na to, že francúzska vláda zabudla oznámiť túto pomoc Komisii pred jej zrealizovaním, bola táto pomoc priznaná nezákonne. Pomoc je však kompatibilná vzhľadom na skutočnosť, že spĺňa podmienky na udelenie výnimky ustanovenej v článku 92 ods. 3 písm. d) zmluvy.“* ([4])

(2) Toto rozhodnutie nasleduje po dlhej procedúre, ktorej hlavné etapy sú uvedené ďalej.

A. *PRVÁ FÁZA PROCEDÚRY*

(3) Listom z 20. marca 1992 Medzinárodná distribučná a vydavateľská spoločnosť (SIDE), predstavujúca sa ako *„francúzska spoločnosť pôsobiaca na trhu exportu kníh, ktorá je vystavená hospodárskej súťaži družstva vydavateľov, ktorým sa poskytuje štátna pomoc“* ([5]), pritiahla pozornosť Komisie na pomocné opatrenia na podporu, transport a komercializáciu, priznané francúzskymi orgánmi družstvu CELF, pomoc, ktorá vraj nebola predmetom predbežného oznámenia sekcií Komisie, čím bol porušený článok 93 ods. 3 (v súčasnosti článok 88 ods. 3) zmluvy.

(4) Listom z 2. apríla 1992 Komisia požiadala francúzske orgány o poskytnutie informácií o charaktere a predmete pomocných opatrení spomenutých spoločnosťou SIDE, pripomínajúc týmto orgánom, že každý projekt smerujúci k ustanoveniu alebo k úprave pomoci mal byť predmetom predbežnej notifikácie jej sekciami.

(5) Francúzske orgány listom z 29. júna 1992 potvrdili Komisii existenciu subvencií v prospech CELF-u. Spresnili, že tieto opatrenia mali za cieľ oboznámiť nefrankofónne krajiny s francúzskou literatúrou a francúzskym jazykom a že CELF-u bola napokon zverená správa troch systémov špecifickej pomoci, majúcich za cieľ uľahčiť prístup vzdialených čitateľov k francúzskym knihám.

(6) Listom zo 7. augusta 1992 Komisia potvrdila spoločnosti SIDE existenciu pomoci v prospech CELF-u, spresnila jej predmet a informovala ju, že dané opatrenia neboli notifikované. Spresnila však, že zistená pomoc nie je taká, aby mohla zhoršiť výmeny medzi členskými štátmi. Za týchto podmienok bola SIDE vyzvaná, aby vyjadrila svoje pripomienky.

(7) Listom zo 7. septembra 1992 SIDE oznámila Komisii, že má v úmysle odsúdiť diskriminačný charakter ([6]) opatrení a dôsledky, ktoré z toho vyplývajú pre obchod v rámci Spoločenstva, avšak bez spochybnenia kultúrneho cieľa sledovaného ministerstvom kultúry, konajúcim v snahe sledovať šírenie francúzskeho jazyka a francúzskej literatúry.

([1]) Ú. v. ES C 366, 5.12.1996, s. 7.
([2]) Prípad T — 155/98, Medzinárodná distribučná a vydavateľská spoločnosť (Société internationale de diffusion et d'édition — SIDE) v. Komisia, Zbierka, s. II-1179.
([3]) Ú. v. ES L 44 z 18.2.1999, s. 37.
([4]) Podčiarknutá časť zodpovedá vete zrušenej súdom.
([5]) Výňatok z listu SIDE z 20. marca 1992.
([6]) SIDE predovšetkým udáva, že ministerstvo kultúry jej odmietlo prístup k pomoci, ktorá je priznaná CELF-u.

(8) Po tom, ako Komisia posúdila dané opatrenia, nevzala do úvahy námietky SIDE a rozhodnutím z 18. mája 1993 ([7]) uvážila, že vzhľadom na špecifickú situáciu hospodárskej súťaže v sektore knihy a kultúrneho cieľa daných pomocných režimov je výnimka ustanovená v článku 92 ods. 3 písm. c) [v súčasnosti článok 87 ods. 3 písm. d)] zmluvy uplatniteľná.

(9) SIDE odvolaním z 2. augusta 1993 podala na súde žiadosť o zrušenie tohto rozhodnutia. Rozhodnutím z 18. septembra 1995 ([8]) súd čiastočne vyhovel žiadosti SIDE zrušením rozhodnutia Komisie z 18. mája 1993, ale iba pokiaľ ide o niektoré opatrenia v prospech malých objednávok.

(10) Súd vyhlásil za platné nasledujúce tri pomocné režimy riadené CELF-om na účet štátu:

a) podporu na letecký tovar alebo na letecké poštovné vrecia;

b) program „Stránka po stránke“ ([9]) (podpora šírenia kníh vo francúzskom jazyku v krajinách strednej a východnej Európy);

c) „Program Plus“ (vysokoškolské skriptá vo francúzskom jazyku, určené študentom podsaharskej Afriky).

(11) Súd usúdil, že Komisia získala dostatočné informácie o týchto troch režimoch na to, aby odôvodnila zistenie, že ich dosah na fungovanie pravidiel hospodárskej súťaže je zanedbateľný. Súd predovšetkým pripomína, že každý operátor spĺňajúci špecifické podmienky stanovené týmito režimami môže CELF-u predložiť žiadosť o subvencie. Spresňuje, že žalujúca strana nepredložila žiadny fakt, ktorý by dokázal, že priznanie týchto troch pomocných režimov mohlo ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.

(12) Súd dospel k záveru, že Komisia bola schopná prijať priaznivé rozhodnutie týkajúce sa týchto troch pomocných režimov riadených CELF-om a že teda mohla zamietnuť argumentáciu SIDE ako nepodloženú.

(13) Napokon súd uvádza, že *„pokiaľ ide o kultúrny cieľ spornej pomoci, je medzi stranami isté, že cieľom sledovaným francúzskou vládou je šírenie francúzskeho jazyka a francúzskej kultúry“*. Okrem toho súd konštatuje, že fakty, ktoré mala Komisia k dispozícii pri prijímaní rozhodnutia z 18. mája 1993, vrátane tých, ktoré boli uvedené v liste Rady zo 7. septembra 1992 adresovanom SIDE, boli také, že mohli podporiť hodnotenie, ktoré vyslovila o realite a legitimite tohto cieľa. Za týchto okolností súd usúdil, že je vhodné dospieť k názoru, že hodnotenie kultúrneho cieľa spornej pomoci nekládlo Komisii špecifické ťažkosti a že nebolo potrebné získať ďalšie informácie na uznanie kultúrneho charakteru tohto cieľa.

(14) Pokiaľ ide o kompenzáciu priznanú výlučne CELF-u na malé objednávky, súd sa, naopak, domnieva, že Komisia mala dôkladne prešetriť podmienky hospodárskej súťaže v danom sektore skôr, ako sa vyjadrila ku kompatibilite opatrení so spoločným trhom.

(15) V bode 76 rozhodnutia dospel súd k názoru, že Komisia mala začať kontradičnú procedúru k článku 93 ods. 2 (v súčasnosti článok 87 ods. 2) zmluvy, a teda je potrebné zrušiť rozhodnutie Komisie z 18. mája 1993, *„pokiaľ sa týka subvencie priznanej výlučne CELF-u na kompenzáciu zvýšených nákladov na spracovanie malých objednávok kníh vo francúzskom jazyku, zadaných kníhkupcami sídliacimi v zahraničí“*.

B. *DRUHÁ FÁZA PROCEDÚRY*

(16) Rozhodnutím z 30. júla 1996 Komisia v súlade s rozhodnutím súdu z 18. septembra 1995 rozhodla otvoriť formálnu procedúru šetrenia proti danej pomoci. Rozhodnutie o otvorení procedúry bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* ([10]). Tretie zúčastnené strany, vyzvané predložiť svoje pripomienky Komisii, jej adresovali svoje komentáre v priebehu mesiaca decembra 1996 a januára 1997.

(17) V zmysle tohto vyšetrovania prijala Komisia nové pozitívne rozhodnutie, rozhodnutie 1999/133/ES.

(18) Žiadosťou z 28. septembra 1998 sa SIDE obrátila na súd s úmyslom dosiahnuť vynesenie rozhodnutia o zrušení poslednej vety článku 1 rozhodnutia 1999/133/ES.

(19) SIDE našla týchto sedem dôvodov zrušenia:

a) procedurálnu chybu;

b) nedostatočnú motiváciu;

c) skutkový omyl;

d) zjavnú chybu v hodnotení;

([7]) Rozhodnutie NN 127/92 „Pomoc exportérom francúzskych kníh“ (Ú. v. ES C 174, 25.6.1993, s. 6).

([8]) Prípad T-49/93, Medzinárodná distribučná a vydavateľská spoločnosť (Société internationale de diffusion et d'édition — SIDE) v. Komisia, Zbierka, s. II-2501.

([9]) Neskôr sa stal programom „Na východe Európy“.

([10]) Pozri poznámku č. 1.

e) porušenie princípu nediskriminácie;

f) porušenie článku 92 ods. 3 písm. d) [v súčasnosti článok 87 ods. 3 písm. d) zmluvy];

g) nekoherentnosť napadnutého rozhodnutia s článkami 85 a 86 (v súčasnosti články 81 a 82) zmluvy.

(20) Rozhodnutím z 28. februára 2002 vyniesol súd rozhodnutie o zrušení poslednej vety článku 1 spomínaného rozhodnutia na základe zjavnej chyby v hodnotení bez toho, aby zvážil za potrebné analyzovať ostatné dôvody uvedené v odvolaní.

(21) Súd po pripomenutí princípov vychádzajúcich z judikatúry Spoločenstva, týkajúcich sa stupňa zameniteľnosti produktov, usúdil, že Komisia mala vykonať kontroly potrebné na získanie náležitých údajov s cieľom rozlíšiť trh obstarávania od trhu exportu kníh vo francúzskom jazyku vo všeobecnosti.

(22) Súd konštatuje, že tým, že Komisia nevykonala tieto kontroly, dopustila sa zjavnej chyby hodnotenia, považujúc trh exportu kníh vo francúzskom jazyku vo všeobecnosti za referenčný trh, zatiaľ čo bolo stanovené, že spochybnená pomoc je určená iba vývozným komisionárom.

(23) Súd dospel k záveru, že za týchto podmienok nebola Komisia spôsobilá prospešne zhodnotiť dosah spochybnenej pomoci na patričný trh, a v dôsledku toho vyniesol rozhodnutie o zrušení poslednej vety článku 1 rozhodnutia 1999/133/ES s takýmto odôvodnením.

(24) Francúzske orgány sa obrátili na Súdny dvor Európskych spoločenstiev 8. septembra 1998 s cieľom dosiahnuť rozhodnutie 1999/133/ES, keďže v tomto prípade nebol neuplatnený článok 90 ods. 2 (v súčasnosti článok 86 ods. 2) zmluvy. Podľa Francúzska bolo v skutočnosti cieľom spochybnenej pomoci kompenzovať náklady na službu všeobecného hospodárskeho záujmu, ktorá bola CELF-u zverená ministerstvom kultúry.

(25) Francúzska vláda tvrdila, že vyplýva z článku 92 a z článku 93 ods. 2 a 3 (v súčasnosti článok 87 a článok 88 ods. 2 a 3), zmluvy, že v protiklade k už existujúcej pomoci nemôže sa nová pomoc využiť skôr, ako bola vyhlásená za kompatibilnú so spoločným trhom, okrem prípadu, keď spoločnosti, ktorej bola táto pomoc priznaná, by mohli byť udelené výnimky uvedené v článku 90 ods. 2 zmluvy. Francúzsko obhajovalo tézu „nevyhnutnej“ neuplatniteľnosti povinnosti dočasného pozastavenia v prípade pomoci pre spoločnosť poverenú správou služby všeobecného hospodárskeho záujmu.

(26) Súd vo svojom rozhodnutí z 22. júna 2000 ([11]) zamieta francúzske zdôvodnenie bez priblíženia sa k podstate záležitosti a pripomína dôležitosť ochranného mechanizmu ustanoveného poslednou vetou článku 93 ods. 3 (v súčasnosti článok 88 ods. 3) zmluvy. Súd uvádza, že skutočnosť, že členský štát sa domnieva, že pomoc je kompatibilná so spoločným trhom, ho neoprávňuje *„nedbať na jasné ustanovenia článku 93“*.

(27) V dôsledku toho súd zamieta odvolanie Francúzska a potvrdzuje, že povinnosť predbežnej notifikácie a následné pozastavenie, ktoré je s tým spojené, sa uplatňujú neoddeliteľným spôsobom. Skutočnosť, že ide o pomoc, pre ktorú by mohli platiť ustanovenia článku 86 zmluvy, nemá žiadny vplyv na povinnosť notifikácie.

(28) Nakoniec podala SIDE Komisii sťažnosť 5. októbra 1999 na CELF za dohodu a zneužitie dominantného postavenia na základe ustanovení článkov 81 a 82 zmluvy. SIDE zároveň na základe článku 10 zmluvy pripomína zodpovednosť Francúzska, ktoré malo pomáhať spomínaným protikonkurenčným spôsobom konania.

(29) Týmto prípadom sa rôznym spôsobom zaoberajú príslušné sekcie Komisie.

C. *TRETIA FÁZA PROCEDÚRY*

(30) Po čiastočnom zrušení rozhodnutia 1999/133/ES požiadala Komisia listami zo 14. júna 2002 francúzske orgány a SIDE, aby sa vyjadrili k dôvodom zrušenia rozhodnutia a osobitne k faktom týkajúcim sa daného trhu.

(31) Francúzske orgány boli vyzvané, aby navyše vysvetlili špecifiká ponuky CELF-u v porovnaní s ostatnými aktérmi na trhu, konkrétne SIDE.

(32) SIDE boli vyzvaná, aby navyše vysvetlila pojem malých objednávok a aby uviedla, aká bola potenciálna zvláštnosť jej ponuky v porovnaní s ponukou CELF-u a ostatných aktérov na trhu.

(33) Listom z 8. júla 2002 požiadala SIDE o lehotu na odpoveď, ktorá jej bola poskytnutá listom z 25. júla 2002. Francúzske orgány, ktoré sa mali stretnúť so sekciami Komisie 17. júla 2002, taktiež požiadali o lehotu na odpoveď listom z 10. júla 2002. Dodatočná lehota im bola poskytnutá listom z 1. augusta 2002.

([11]) Prípad C-332/98, Francúzsko v. Komisia, „Pomoc Družstvu pre vývoz francúzskej knihy“, Zbierka, s. I-4833.

(34) SIDE adresovala svoju odpoveď Komisii listom z 12. augusta 2002. Francúzske orgány odovzdali svoju odpoveď listom zo 17. septembra 2002.

(35) Po tom, čo Komisia listom z 19. septembra 2002 požiadala SIDE, aby jej oznámila, či jej odpoveď obsahuje dôverné informácie, a dostala negatívnu odpoveď 30. septembra 2002, listom zo 17. októbra 2002 odovzdala odpoveď SIDE spolu s prílohami francúzskym orgánom so žiadosťou o komentáre. Zároveň im pri tejto príležitosti položila ďalšie doplňujúce otázky.

(36) Listom z 30. októbra 2002 Komisia položila aj SIDE ďalšie doplňujúce otázky, na ktoré bolo odpovedané listami z 31. októbra 2002 a 9. decembra 2002. SIDE po otázke Komisie zo 16. decembra 2002 oznámila Komisii listom z 23. decembra 2002, že jej odpovede neobsahujú žiadne dôverné informácie a že môžu byť odovzdané francúzskym orgánom na komentovanie.

(37) Keďže francúzske orgány neodpovedali v predpísanej lehote, Komisia bola medzičasom nútená zaslať im listom z 27. novembra 2002 výzvu. Listom z 19. decembra 2002 požiadali francúzske orgány Komisiu o ďalší odklad termínu.

(38) Dňa 9. januára 2003 Komisia adresovala francúzskym orgánom odpoveď SIDE z 23. decembra 2002 na komentovanie. Listom zo 17. januára 2003 odpovedali francúzske orgány na otázky Komisie zo 17. októbra 2002.

(39) Listom zo 4. februára 2003 požiadali francúzske orgány Komisiu o ďalší odklad termínu, pokiaľ ide o žiadosť komentovať druhú odpoveď SIDE z 23. decembra 2002. Komisia čiastočne poskytla žiadaný odklad listom z 11. februára 2002. Listom z 11. marca 2003 adresovali Komisii svoju odpoveď.

(40) Medzičasom bola SIDE na vlastnú žiadosť prijatá sekciami Komisie a počas stretnutia, ktoré sa konalo 4. marca 2003, mohla vyložiť svoj pohľad na vec od začiatku.

II. OPIS DANÝCH OPATRENÍ: POMOC ZAMERANÁ NA ZACHOVANIE ČIASTOČNE NERENTABILNEJ ČINNOSTI

(41) V roku 1980 ministerstvo kultúry v súlade s orientáciami všeobecnej politiky francúzskej vlády týkajúcej sa podpory knihy a literatúry vo francúzskom jazyku rozhodlo priznať pomoc vývozným komisionárom, ktorí by prijali každý typ objednávky bez ohľadu na výšku a rentabilitu. Tieto opatrenia boli prijaté s cieľom zmierniť nedostatok trhu a podporiť zachovanie činnosti „malých nerentabilných objednávok“ na obstarávacom exportnom trhu.

(42) Francúzske orgány vysvetľujú, že malé kníhkupectvá, sídliace prevažne v nefrankofónnych oblastiach, niekedy ťažko prístupných a/alebo vzdialených, narážali na vážne ťažkosti pri zásobovaní, keďže ich objednávky nemohli byť vybavené prostredníctvom tradičných distribučných sietí, keď množstvá objednaných diel boli nedostatočné alebo keď jednotková cena objednaných kníh nebola dosť vysoká na to, aby služba mohla byť rentabilná.

(43) Cieľom daných subvencií na prevádzku bolo povzbudiť podniky, aby rokovali aj s takými zákazníkmi (kníhkupcami a nie konečným užívateľom), ktorí by nemohli byť vybavení v rámci „normálneho“ obchodného vzťahu, založeného výlučne na zisku.

(44) Cieľom danej pomoci bolo teda umožniť vývozným komisionárom vybaviť všetky objednávky kníhkupcov sídliacich v zahraničí prevažne v nefrankofónnych oblastiach bez ohľadu na výšku, rentabilitu a miesto určenia. Cieľom bolo, aby v rámci francúzskej politiky podpory kultúrnej rozmanitosti mohla byť zabezpečená optimálna distribúcia kníh vo francúzskom jazyku a aby takto bolo podporené šírenie frankofónnej literatúry po celom svete.

(45) Mechanizmus pomoci prijatý francúzskymi orgánmi, nazvaný Program malých objednávok, spočíval v subvenciách na prevádzku, majúcich za cieľ kompenzovať zvýšené náklady na spracovanie malých objednávok vo výške nižšej alebo rovnej 500 francúzskych frankov (FRF), teda približne 76 EUR.

(46) Zvažovali sa ďalšie dva systémy financovania, spočívajúce v priamej pomoci kníhkupcom alebo priamej pomoci vydavateľom, ale tieto alternatívne riešenia nakoniec francúzske orgány vylúčili ako menej účinné a nákladnejšie. Systém spochybnený spoločnosťou SIDE sa im zdal najracionálnejší z ekonomického hľadiska a najbezpečnejší vo veci použitia štátnych prostriedkov.

(47) V súlade s Programom malých objednávok spoločnosť, ktorej boli priznané subvencie, sa musela zaviazať oznámiť riaditeľstvu knihy a čítania ministerstva kultúry všetky skutočnosti týkajúce sa všeobecnej činnosti spoločnosti (celkový obrat, finančné účty, predbežné rozpočty, kópie uznesení potvrdzujúcich tieto údaje, prípadne správu účtovného komisára a súhrnnú tabuľku miezd), ako aj všetky doklady súvisiace s činnosťou, ktorá má byť dotovaná, predovšetkým vyúčtovanie použitia subvencií, dokazujúce vykonanie služieb, na ktoré bola v predchádzajúcom roku priznaná subvencia.

(48) V praxi iba jedna spoločnosť, CELF, využila Program malých objednávok. Spoločnosť mala každý rok podložiť zvýšené náklady vzniknuté službou „malých objednávok" na podporenie žiadosti o subvenciu na ďalší rok ([12]).

(49) Konkrétne, štvrtina subvencie udelenej v priebehu predchádzajúceho roka bola vyplatená na začiatku roka a zvyšok na nasledujúcu jeseň po preskúmaní predbežného rozpočtu danej spoločnosti a výkyvov zaznamenaných počas prvej časti účtovného obdobia, vykonanom štátnymi orgánmi.

(50) Bolo dohodnuté, že ak sa nepoužije celá výška pomoci, zvyšná suma sa odpočíta zo subvencií predpokladaných na ďalší rok.

(51) Je potrebné spresniť, že pomoc bola zrušená v roku 2002 (pozri v prílohe I tabuľku týkajúcu sa vývoja pomoci pridelenej od roku 1980 v eurách).

III. **PRIPOMIENKY SIDE A TRETÍCH ZÚČASTNENÝCH**

A. *DÔVOD INTERVENCIE SIDE*

(52) Podľa znenia článku 2 stanov predmetom SIDE ([13]) je: *„predaj kníh, tlače, všetkých kultúrnych produktov vo Francúzsku a v zahraničí, vydávanie, tvorba alebo získavanie a prevádzkovanie všetkých podnikov toho istého charakteru a všeobecnejšie všetky priemyselné, obchodné alebo finančné, hnuteľné alebo nehnuteľné operácie, ktoré sa môžu priamo alebo nepriamo spájať s predmetom činnosti spoločnosti alebo ktoré by mohli uľahčiť ich rozšírenie alebo rozvoj"*.

(53) Listom z 20. marca 1992 SIDE podala Komisii sťažnosť ([14]) v dôsledku zamietnutia ministerstva kultúry priznať jej pomoc opísanú v časti II.

(54) SIDE v podstate žiada Komisiu o prijatie rozhodnutia, ktoré by mohlo ukončiť narušenie hospodárskej súťaže, ktorej je obeťou na trhu exportu kníh vo francúzskom jazyku, udávané ťažkosti, majúc za pôvod pomoc priznanú výlučne CELF-u.

(55) SIDE udáva, že odmietla poskytnutie spornej pomoci, ktorú jej ponúklo ministerstvo kultúry počas stretnutia konajúceho sa 26. septembra 1996. Vysvetľuje, že nemohla prijať túto oneskorenú ponuku, ktorá prišla vo vhodnej chvíli po rozhodnutí súdu z 18. septembra 1995. Spresňuje, že si neželala využiť program, ktorého kompatibilitu s pravidlami práva Spoločenstva mohla spochybniť Komisia, a že okrem iného jej bola táto ponuka daná len s tým cieľom, aby sa zaviazala ukončiť procedúru, ktorú sama podnietila.

(56) Okrem iného je SIDE presvedčená, že činnosť vývozného komisionára nevyžaduje žiadnu pomoc. V dôsledku toho spochybňuje užitočnosť Programu malých objednávok. Nevylučuje však akúkoľvek možnosť k nemu v budúcnosti pristúpiť, *„takým spôsobom, aby sa jej aktivity vykonávali v podmienkach nenarušenej hospodárskej súťaže"*, ale iba za predpokladu, že francúzske orgány prijmú mechanizmus jasne kompatibilný s pravidlami zmluvy.

(57) SIDE udáva, že *„na obstarávacom exportnom trhu sa považujú za ‚všeobecných' vývozcov operátori, ktorých obrat sa uskutočňuje predovšetkým cez sprostredkovateľov, ako sú kníhkupci, a nie cez konečných užívateľov"*. Pre ňu sú jedinými všeobecnými komisionármi CELF a SIDE. Spresňuje, že napokon existujú kníhkupci exportéri, ktorí predávajú priamo konečným užívateľom.

(58) Počas stretnutia, ktoré sa konalo 4. marca 2003, SIDE oznámila Komisii, že pôsobí predovšetkým v západnej Európe. Pracuje aj na trhoch východnej Európy, ale iba zriedka v rámci programu „Na východe Európy" ([15]), ktorý využíva CELF. SIDE pracuje aj v severnej Amerike a v juhovýchodnej Ázii. Predtým než Argentína dospela do súčasnej krízy, pracovala aj v tejto krajine. SIDE spresnila, že si nepraje pôsobiť v Afrike, pretože na týchto územiach, predovšetkým v čiernej Afrike, je málo zákazníkov zaujímajúcich sa o tento typ služieb. Nepôsobí ani na územiach, ktoré nie sú pokryté zárukami COFACE ([16]).

([12]) Okrem iného sa ministerstvo kultúry zúčastnilo ako pozvaný pozorovateľ na správnych výboroch a na valných zhromaždeniach CELF-u.

([13]) Rodinná spoločnosť založená v roku 1980.

([14]) Pozri odôvodnenie 3.

([15]) Komisia spresňuje, že tento program umožňuje poskytovať zľavy kníhkupcom z verejných cien. CELF sa zúčastňuje na programe rovnako ako aj iní operátori; v tomto prípade nejde o vývozné obstarávanie.

([16]) Poistenie, ktoré pokrýva riziká spojené s platbou vyvážaných produktov. SIDE odmieta dodávať do nepokrytých krajín.

(59) SIDE popiera tézu francúzskych orgánov, ktorá spočíva v tvrdení, že veľké objednávky by boli rentabilné, zatiaľ čo „malé objednávky“ nie, čo by odôvodňovalo fakt, že sú dotované, aby boli vybavené. Dokonca nakoniec dodáva, že spracovanie „malých objednávok“ je vcelku rentabilnejšie než spracovanie väčších objednávok.

(60) SIDE spresňuje, že pojmy „malé objednávky“ a „prahy rentabilnosti“ sú argumenty predložené francúzskou vládou ako pokus o odôvodnenie pomoci pridelenej špecificky na prevádzku CELF-u pod rúškom pomoci na spracovanie malých objednávok francúzskych kníh určených do zahraničia, zatiaľ čo v skutočnosti ide prostú pomoc na prevádzkovanie.

(61) SIDE tvrdí, že neexistuje prah rentability pre daný typ činnosti. Spresňuje, že sa dá samozrejme podstatne ušetriť, ak sa viacero exemplárov toho istého titulu objedná naraz. Z tohto dôvodu tabuľka zliav SIDE uvádza dodatočnú zľavu 5 % na každý titul, z ktorého je objednaných desať alebo viac exemplárov.

(62) SIDE udáva, že na všetky objednávky sú rovnaké náklady na spracovanie a majú rovnakú rentabilitu, pretože iba počet riadkov zaregistrovaných jednou osobou za jeden deň, ako aj počet kníh na každý riadok objednávky je podstatný. Spresňuje, že celková výška vystavenej faktúry nemá vplyv na odhad nákladov na poskytnutie služby. Vysvetľuje, že osoba, ktorá zaregistruje za deň tisíc riadkov objednávok, strávi takmer presne toľko času, či už objednávka zákazníka má dva, alebo sto riadkov, jediný rozdiel je v tom, že musí identifikovať príslušného zákazníka každej objednávky pochádzajúcej od iného zákazníka, čo trvá len niekoľko sekúnd. Výška obratu realizovaného za dané obdobie nezávisí teda od počtu zákazníkov, závisí iba od počtu riadkov zaregistrovaných počas toho istého obdobia.

(63) SIDE zároveň uvádza, že tak ako CELF prijíma všetky objednávky, ktoré sú jej adresované, bez ohľadu na hodnotu, iba solventnosť zákazníka predstavuje pre SIDE kritérium výberu.

(64) SIDE však spresňuje, že niektoré objednávky môžu obsahovať objednávky neregistrovaných diel, čo vyžaduje špeciálne vyhľadávanie; tento typ objednávok hraničí s 4,5 % jej činnosti.

(65) SIDE sa domnieva, že pomoc priznaná CELF-u na spracúvanie malých objednávok mu umožňuje ponúknuť zákazníkom obzvlášť príťažlivé zľavy, ktoré SIDE nie je spôsobilá ponúknuť.

(66) SIDE okrem popretia samotného princípu zvýšených nákladov, ktoré by mohli odôvodniť danú pomoc, zdôrazňuje niektoré chyby obsiahnuté v údajoch pochádzajúcich z analytického účtovníctva CELF-u, predložené francúzskymi orgánmi a použité Komisiou na podporu rozhodnutia 1999/133/ES. Vyvracia tak existenciu zvýšených nákladov spojených s diaľkovým prenosom malých objednávok, ako to vyplývalo z rozhodnutia 1999/133/ES. Zároveň zdôrazňuje, že niektoré údaje získané z analytického účtovníctva CELF-u, týkajúce sa nákladov na sociálne zabezpečenie, sa líšia od údajov týkajúcich sa toho istého postu v celkovom účtovníctve spoločnosti a že v dôsledku toho číselné účtovné údaje CELF-u, oznámené francúzskymi orgánmi, nie sú relevantné.

(67) SIDE spresňuje, že sa rozhodla uvádzať vo svojej ponuke pre verejnosť iba vydavateľov, ktorí ponúkajú najpríťažlivejšie zľavy. Dodáva, že zoznam vydavateľov, ktorý ponúka, je omnoho skromnejší ako zoznam CELF-u, pretože nemá možnosť ponúknuť zaujímavé zľavy pre všetkých vydavateľov v protiklade s CELF-om, ktorý má možnosť to urobiť vďaka pomoci, ktorú dostáva, a privilegovaným vzťahom, ktoré udržiava s vydavateľmi.

(68) SIDE tvrdí, že utrpela škodu, pretože niektorí z jej zákazníkov sa odvrátili od jej služieb a prešli k CELF-u, ktorý vďaka pomoci, ktorú dostáva, a vďaka ochote vydavateľov ponúka obzvlášť zaujímavé zľavy ([17]). SIDE sa domnieva, že CELF takto získal dominantné postavenie na obstarávacom exportnom trhu.

(69) SIDE spresňuje, že odteraz utrpí iný typ ujmy, ktorý má pôvod v zmenách tarifnej politiky CELF-u, ktorý aplikuje *„už necelé dva roky podmienky odrádzajúce malé účty“* ([18]). Naozaj, odkedy CELF dostáva iba symbolickú časť spochybňovaných subvencií, a dokonca od ich úplného zrušenia v roku 2002, malé účty sa uchádzajú o služby SIDE. Táto nová požiadavka jej spôsobuje ďalšiu ujmu *„pretože najzaujímavejší zákazníci sú tí, ktorí robia najväčšie objednávky“* ([19]).

(70) SIDE uzatvára, že *„politika takto vedená CELF-om je zjavne v úplnom protiklade s tvrdením CELF-u, podľa ktorého jeho údajná úloha verejnej služby, ktorá by podľa neho a francúzskej vlády oprávňovala pomoc, ktorú dostáva, ho núti spracúvať rovnakým spôsobom všetky objednávky a všetkých zákazníkov“*.

([17]) Predkladá predovšetkým na tento účel dokument nazvaný Určenie škôd utrpených spoločnosťou SIDE z dôvodu subvencií vyplatených ministerstvom kultúry CELF-u medzi 1. aprílom 1980 a 31. marcom 1996.

([18]) Roky 2000/2002. Ide o obdobie medzi začiatkom značného poklesu subvencií a ich zrušením.

([19]) SIDE predkladá predovšetkým list CELF-u z 18. marca 2002, ktorým informuje nemeckého zákazníka o zmene všeobecných podmienok predaja pre „malé účty“, ktorá sa prejavuje zvýšením jeho taríf.

(71) Na podporenie svojich námietok SIDE predkladá dve externé správy z roku 1996, prvú pochádzajúcu od Národnej nadácie politických vied, druhú od Dvora audítorov.

(72) Správa Národnej nadácie politických vied, nazvaná Podporované šírenie francúzskej vedeckej a univerzitnej knihy, uverejnená v novembri 1996, sa týka špeciálnej časti trhu, ktorou je šírenie francúzskych vedeckých a univerzitných kníh. SIDE udáva, že tento dokument, napriek tomu, že presahuje rámec tejto procedúry, obsahuje obzvlášť presvedčivé informácie, ktoré Komisia mala zohľadniť vo svojom rozhodnutí 1999/133/ES, na zhodnotenie zákonnosti danej pomoci.

(73) SIDE zároveň predkladá správu Dvora audítorov, uverejnenú v októbri 1996, ktorá celkovo kritizuje politiku ministerstva kultúry vo veci subvencií a osobitne sa zameriava na niektoré programy financované ministerstvom kultúry, konkrétne program Stránka po stránke, ktorý spravoval CELF.

(74) SIDE vyzdvihuje ďalšie čiastkové problémy. Svedčí o rekapitalizácii CELF-u štátom v roku 1980, čo podľa nej predstavuje pomoc na záchranu. Domnieva sa, že CELF dostal ďalšiu rekapitalizáciu v roku 1993, čo taktiež predstavuje štátnu pomoc, prostredníctvom Asociácie pre rozvoj francúzskej edície (Association pour le développement de l'édition française — ADEF). SIDE napokon spomína výhody, ktoré CELF získal vďaka „správe štátnych programov", ktorá jej bola zverená, ako aj ďalšiu sériu čiastkových výhod, spojených s privilegovaných vzťahmi, ktoré táto spoločnosť udržiava so štátnou mocou.

B. *STANOVISKO TRETÍCH ZÚČASTNENÝCH STRÁN*

(75) Po uverejnení rozhodnutia o otvorení procedúry v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* ([20]) 30. júla 1996 a pred jeho uverejnením sa ozvalo viacero tretích zúčastnených strán ([21]).

(76) Pán Van Ginneken ([22]) vo svojom stanovisku z 21. decembra 1996 ako veľkovývozca francúzskych kníh do nefrankofónnych krajín vysvetľuje, že *„CELF si dal za úlohu* ([23]) *stať sa veľkovývozcom, a rentabilným, v protiklade s dôvodom, pre ktorý bol založený ako orgán služieb"*.

(77) Pán Van Ginneken tiež spomína problematiku možnej dohody medzi CELF-om a vydavateľmi, z ktorých časť bola členmi CELF-u ([24]). Vyhlasuje za „zjavne nespravodlivú" situáciu, v ktorej je súkromná iniciatíva reprezentovaná veľkovývozcami zmarená.

(78) Hexalivre, spoločnosť exportujúca francúzske knihy ([25]), intervenuje taktiež pod menom pána Van Ginnekena, ktorý je jej predsedom, ako kníhkupcom, ktorého klientela pozostáva *„z inštitúcií"* sídliacich v zahraničí. Vo svojom stanovisku z 23. decembra 1996 udáva, že činnosť CELF-u, ktorého poslaním by malo byť zásobovanie kníhkupcov sídliacich v zahraničí, by sa v princípe nemala krížiť s jej vlastnými aktivitami. Hexalivre trvá na tom, že v konečnom dôsledku daná subvencia prináša výhody *„súkromnej spoločnosti podporovanej administratívou a smerujúcej tak, ako je to len možné, k monopolnému postaveniu"*.

(79) Pán Fenouil, pre Lavoisier Tec a Doc, bývalého spolupracovníka CELF-u, vydavateľa a kníhkupca exportéra špecializovaného na vedecké a technické diela, nespochybňuje vo svojom stanovisku zo 7. januára 1997 oprávnenosť pomoci udeľovanej CELF-u od roku 1980, a dokonca hovorí o „bezvýhradnej podpore až do roku *1994*" ([26]). Zato však spochybňuje diverzifikáciu aktivít CELF-u ([27]), ktorá vraj bola financovaná vďaka sporným subvenciám. Zároveň udáva, že 50 % objednávok spracúvaných jeho spoločnosťou sú malé objednávky v hodnote nižšej ako 500 FRF. Napokon pán Fenouil *„volá po obnovení podmienok normálnej hospodárskej súťaže v exporte, prechádzajúc predovšetkým cez zrušenie pomoci nezaloženej na skutočnej verejnej službe alebo na nespornom kultúrnom cieli, ktorý nemôže byť dosiahnutý existujúcimi prostriedkami"*.

(80) Pán de la Rochefoucauld, za spoločnosť U milovníkov *medzinárodnej* knihy, intervenuje v stanovisku z 2. januára 1997. Namieta a ľutuje, že CELF môže preukazovať služby zahraničným knižniciam a/alebo inštitucionálnym zákazníkom a dostávať subvencie na uspokojenie potrieb iného trhu. Prial by si, aby CELF obmedzil svoj predaj iba na zahraničných kníhkupcov, s vylúčením akejkoľvek inej klientely. Domnieva sa, že kompenzačná subvencia by umožnila CELF-u poskytnúť 3 % dodatočnej zľavy svojim zákazníkom. Podľa neho *„je pomoc pokrytectvom"*, *„čuduje sa, že pomoc môže zodpovedať vyše 60 % výšky daných objednávok"*. Dospieva k záveru, že pomoc slúži na rozvoj komerčných aktivít CELF-u. V dôsledku toho sa domnieva, že pomoc by mala byť rozdelená *„medzi daných kníhkupcov proporcionálne podľa obratu urobeného s tretími krajinami"* a že je vhodné zakázať CELF-u zásobovať iných zákazníkov ako kníhkupcov sídliacich v zahraničí.

([20]) Pozri poznámku č. 1.

([21]) Treba poznamenať, že dvoch z troch intervenujúcich kúpil CELF, pán Van Ginneken zároveň intervenoval v mene Hexalivre v roku 1996.

([22]) Bývalý reprezentant multicartes CELF-u, ktorého vzťahy s CELF-om „sa zle skončili". Kúpil CELF.

([23]) Odkaz na roky 1996/1997.

([24]) Pre informáciu, Komisia mohla zdôrazniť, že spolupracovníkov CELF-u je v priemere sto, zatiaľ čo na trhu existuje niekoľko tisíc vydavateľov.

([25]) Hexalivre bol kúpený v roku 1998 pobočkou CELF-u, ktorá bola tiež pripojená k CELF-u.

([26]) Tučné písmená a podčiarknutie doplnené Komisiou.

([27]) CELF, podľa Tec a Doc, by mal obmedziť svoje aktivity na obstarávanie spojené s vývozom a nepôsobiť v oblasti vývozu vedeckých kníh.

(81) Národná odborová organizácia dovozcov a vývozcov kníh (Syndicat national des importateurs et exportateurs de livres — SNIEL) upozorňuje vo svojom stanovisku z 31. decembra 1996 na to, že tvrdenia SIDE týkajúce sa CELF-u sa nepovažovali za dostatočne dôveryhodné na to, aby sa na začiatku pripojil k jej súdnemu konaniu. Spochybňuje však fakt, že by CELF mohol od roku 1996 pôsobiť v *„oblastiach, v ktorých nebolo pôvodne plánované, že bude pôsobiť“* ([28]), a domnieva sa, že rozvinul tieto aktivity vďaka získaným kompenzačným subvenciám, ktoré sa jej zdajú príliš vysoké.

(82) Rovnako vo svojom stanovisku zo 6. januára 1997 SIDE udávala, že *„… aj za predpokladu, že by pojem malých objednávok mal komerčný význam, veľmi rýchlo sa ukázalo, že CELF sa neobmedzil na túto údajne nerentabilnú činnosť“*.

(83) CELF, ktorý intervenuje aj ako tretia zúčastnená strana, popiera tvrdenia žalujúcej strany a predkladá viacero listov od vydavateľov, ktorí vyjadrujú svoju spokojnosť s jeho službami.

IV. **KOMENTÁRE FRANCÚZSKYCH ORGÁNOV**

(84) Francúzske orgány udávajú, že spracúvanie malých objednávok kníh dlho zabezpečovali spoločnosti Hachette a Messageries du livre (Knižná pošta). Tieto spoločnosti hrali úlohu distribútorov na účet mnohých vydavateľstiev, ktoré nemali k dispozícii distribučné štruktúry vhodné pre špecifické malé objednávky a/alebo ktoré si nepriali ich rozvíjať.

(85) CELF, ktorý zhromažďuje rôznych aktérov vydavateľského prostredia, bol založený v roku 1977, spočiatku vo forme družstva s meniteľným kapitálom, na zmiernenie nedostatku na obstarávacom exportnom trhu, v čase, keď sa Hachette a Messageries du livre rozhodli vzdať svojej činnosti komisionára z dôvodu nerentabilnosti ([29]). Počiatočný kapitál CELF-u, 50 000 FRF, bol neskôr zvýšený na 80 500 FRF. Od roku 1979 CELF narazil na veľké, ale očakávané finančné problémy, pretože obe spoločnosti, ktoré predtým túto činnosť viedli, sa radšej stiahli z trhu, ktorý považovali za nerentabilný. Profesia, vydavatelia, Národná odborová organizácia vydavateľov (Syndicat national de l'édition — SNE) a štátna moc sa domnievali, že činnosť CELF-u mala byť v každom prípade zachovaná, aby mohla byť zabezpečená optimálna distribúcia kníh vo francúzskom jazyku do zahraničia. Keďže sa zdalo, že žiadny iný operátor nie je spôsobilý zabezpečiť túto službu, bolo v roku 1980 rozhodnuté, že CELF bude reštrukturovaný a rekapitalizovaný.

([28]) Malé objednávky predstavujú podľa SNIEL 6 % činnosti CELF-u, čo znamená, podľa tejto odborovej organizácie, že *„CELF rozvinul 94 % svojej činnosti v oblastiach, v ktorých nebolo pôvodne plánované, že bude pôsobiť“*.

([29]) List Národnej odborovej organizácie vydavateľov z 18. júla 1980, predložený žalujúcou stranou, potvrdil túto skutočnosť.

(86) Francúzske orgány udávajú, že CELF bol za týchto okolností premenený na družstevnú akciovú spoločnosť s fixným kapitálom. Jeho kapitál bol zvýšený z 80 500 FRF na 1 280 500 FRF. Rekapitalizáciu spolovice realizovali akcionári a spolovice ADEF ([30]), asociácia financovaná štátom. ADEF bola zrušená v roku 1994; jej akcie boli bezplatne prenechané SNE, spolupracovníkovi CELF-u.

(87) Francúzsko udáva, že CELF zostal až dodnes družstevnou akciovou spoločnosťou, ktorá funguje na základe vlastných prostriedkov. Spresňuje, že ide o štruktúru, ktorá bola vždy otvorená všetkým, splnenie žiadnej podmienky štátnej príslušnosti sa nepožadovalo na to, aby sa niekto stal akcionárom, jedinou povinnosťou bolo vždy mať *„činnosť vzťahujúcu sa nejakým spôsobom na operácie exportu kníh vo francúzskom jazyku“*. Teda aj vydavatelia frankofónnych diel sídliaci v inom členskom štáte môžu mať podiel na družstve a mať osoh z jej intervencií ([31]).

(88) V zmysle článku 3 svojich stanov je predmetom CELF-u *„priamo spracúvať objednávky* ([32]) *kníh, brožúr a ostatných komunikačných podkladov do zahraničia a francúzskych zámorských území a departementov a všeobecnejšie vykonávať všetky operácie smerujúce predovšetkým k rozvoju podpory francúzskej kultúry vo svete, prostredníctvom vyššie uvedených podkladov. Na tento účel bude družstvo vykonávať všetky priemyselné, komerčné alebo finančné, hnuteľné alebo nehnuteľné operácie s cieľom realizovať predmet činnosti spoločnosti. Vzhľadom na špecifický predmet družstva žiadna fyzická ani právnická osoba sa nemôže stať alebo zostať akcionárom, ak nevykonáva žiadnu činnosť vzťahujúcu sa nejakým spôsobom na vyššie uvedené operácie exportu“*.

(89) Francúzske orgány spresňujú, že k 6. novembru 2002 mal CELF 76 akcionárov spolupracovníkov, ktorými sú najmä, ale nie výlučne, vydavatelia. Každý akcionár má iba jeden hlas vo valnom zhromaždení bez ohľadu na výšku jeho účasti. Spresňujú, že interprofesionálna forma spoločnosti bola zárukou transparentnosti, snahy o kolektívny záujem a dobrej správy pridelenej subvencie.

([30]) Toto združenie zoskupovalo istý počet vydavateľov, ktorých hlavnými smermi intervencií bol rozvoj prítomnosti francúzskej knihy v zahraničí a podpora investícií vydavateľov exportérov. Toto združenie získalo štátnu podporu prostredníctvom riaditeľstva knihy a čítania ministerstva kultúry.

([31]) V súčasnosti je členom CELF-u jediná zahraničná spoločnosť. Ide o Vydavateľstvo Casterman, ktorého sídlo je v Belgicku; ide o francúzsku pobočku Flammarionu, ktorý je sám pobočkou talianskeho vydavateľstva Rizzoli.

([32]) Pred uznesením valného zhromaždenia 29. júna 1994 sa stanovy CELF-u výslovne odvolávali na malé objednávky. Bolo tam uvedené, v článku, ktorý bol článkom II stanov, že ‚predmetom družstva je priamo spracúvať alebo uľahčovať spracúvanie malých objednávok do zahraničia a francúzskych zámorských území a departementov…'.

(90) Hlavní aktéri distribúcie kníh sú:

a) vydavatelia, ktorí „produkujú“ knihy;

b) distribútori, združení alebo nie vo vydavateľstvách, ktorí zabezpečujú komerčnú kampaň kníh u maloobchodníkov alebo niektorých veľkých inštitucionálnych užívateľov;

c) distribútori, združení alebo nie vo vydavateľstvách, ktorí zabezpečujú logistiku distribúcie vydavateľov; dostávajú objednávky od kníhkupcov, niektorých veľkých inštitucionálnych užívateľov alebo rôznych sprostredkovateľov a zásobujú sa u vydavateľov;

d) veľkoobchodníci, ktorí nezasahujú vždy do distribučného kanála a ktorí sú sprostredkovateľmi medzi distribútormi a maloobchodníkmi alebo niektorými veľkými inštitucionálnymi užívateľmi;

e) komisionári, ktorí sa obracajú len na maloobchodníkov, a nie na konečných užívateľov.

(91) Francúzsko spresňuje, že kníhkupectvá napojené na internet sa musia odteraz rátať medzi aktérov prítomných na trhu a zároveň sa musia považovať za možných konkurentov vývozných komisionárov. Nie je však spôsobilé poskytnúť údaje týkajúce sa časti trhu, ktorá by bola v rukách týchto nových aktérov ([33]).

(92) Francúzske orgány vysvetľujú, že rozmanitosť operátorov prítomných na trhu musí umožniť šírenie a podporu knihy u všetkých typov publika, v princípe bez ohľadu na ich geografické umiestnenie, keďže Program malých objednávok umožnil prospešne obmedziť nedostatky zložitého mechanizmu distribúcie kníh.

(93) Francúzske orgány poskytli niektoré informácie, ktoré sa uplatňujú na celkový trh exportu kníh vo francúzskom jazyku. Vysvetľujú obchodnú politiku CELF-u, ktorý v súlade so svojimi stanovami a so záväzkami, ktoré prijal u francúzskych orgánov, uprednostňuje zóny, kde je málo vydavateľov.

(94) Ako to možno vidieť v tabuľke 1, CELF je málo aktívny v zónach, kde sú veľmi aktívni vydavatelia, a naopak, CELF je veľmi aktívny v zónach, kde je málo vydavateľov.

Tabuľka 1

Porovnávajúce geografické rozdelenie frankofónnych vydavateľstiev podľa obratu/časti trhu CELF-u na celkovom trhu vývozu kníh vo francúzskom jazyku

Dané regióny	Vydavateľstvá	CELF	Časť CELF-u
Európske spoločenstvo	38,2 %	20,23 %	0,97 %
Severná Amerika	17,4 %	6,03 %	0,64 %
Európske krajiny, ktoré nie sú súčasťou EÚ	16 %	1,11 %	0,13 %
Francúzske zámorské územia a departementy (Dom Tom)	8,4 %	0,87 %	0,19 %
Ázia	3,7 %	19,9 %	9,95 %
Frankofónna Afrika	5,5 %	11,58 %	3,85 %
Maghreb	4,4 %	28,43 %	11,84 %
Blízky a stredný východ	2,3 %	1,09 %	0,87 %
Východná Európa	2 %	2,21 %	2,03 %
Latinská Amerika	1,5 %	7,6 %	9 %
Antily	0,32 %	0,7 %	4,27 %
Nefrankofónna Afrika	0,16 %	0,21 %	2,47 %
	100 %	100 %	

([33]) Tento trh nie je identifikovateľný v rámci colných štatistík.

(95) Francúzske orgány trvajú na tom, že Program malých objednávok nebol formulovaný ako špecifická pomoc CELF-u, ale ako režim na podporu šírenia kníh vo francúzskom jazyku, pre ktoré sa môže využívať aj kanál iných operátorov, ktorí by mohli uspokojovať rovnaký typ objednávok.

(96) Vysvetľujú, že zmenu štruktúry CELF-u, vykonanú v roku 1980, sprevádzalo rozhodnutie o pridelení pomoci v rámci Programu malých objednávok. Potvrdzujú, že CELF bol prakticky jediným všeobecným operátorom, ktorý dostal dané subvencie ([34]), žiadny iný operátor, okrem SIDE, dvanásť rokov po vytvorení programu nepožiadal o subvencie napriek tomu, že program bol v tomto profesijnom okruhu známy.

(97) Francúzsko nepopiera, že ministerstvo kultúry odmietlo priznať pomoc SIDE ([35]) v roku 1991, keďže táto spoločnosť nespĺňala podmienky transparentnosti, požadované na pridelenie spomínanej pomoci, a odmietla sa podriadiť povinnostiam spojeným s ich priznaním. Okrem iného Francúzsko pripomína, že ministerstvo kultúry kontaktovalo SIDE v roku 1996 s cieľom navrhnúť jej spomínanú pomoc a že SIDE ju odmietla.

(98) Francúzske orgány tvrdia, že jeden z cieľov francúzskej kultúrnej politiky spočíva v zabezpečení šírenia diel vo francúzskom jazyku do celého sveta. Tento cieľ sa musí chápať ako podstata verejnej služby. Preto sa francúzske orgány domnievajú, že Komisia má analyzovať dané opatrenia so zreteľom na článok 86 ods. 2 zmluvy.

(99) Francúzsko pripomína, že CELF bol založený a potom dotovaný spochybňovanými subvenciami v čase, keď sa ekonomickí aktéri majúci túto činnosť na starosti rozhodli stiahnuť sa z trhu. Ak by spochybnené opatrenia neboli prijaté, šírenie kníh vo francúzskom jazyku do malých kníhkupectiev sídliacich často vo vzdialených zónach, kde je požiadavka menej dôležitá podľa obratu a množstva, by tým zrejme utrpelo.

(100) Francúzske orgány sa v dôsledku toho rozhodli využiť spochybnený program, aby mohli byť vybavené všetky objednávky, vrátane nerentabilných objednávok frankofónnych diel, za rovnakých podmienok ako väčšie objednávky.

(101) Francúzsko tvrdí, že ministerstvo kultúry poskytovalo *„podporu na operačné náklady verejnej služby CELF-u, spojené s malými objednávkami“* a že CELF bol v dôsledku toho poverený skutočnou verejnou službou.

(102) Na podporu svojich dôkazov poskytli francúzske orgány Komisii viacero textov:

a) dekrét č. 82-394 z 10. mája 1982 o organizácii ministerstva kultúry kladie dôraz na jeho úlohu v *„rozkvete francúzskej kultúry a francúzskeho umenia vo voľnom dialógu kultúr sveta“*;

b) dekrét č. 93-797 zo 16. apríla 1993 o kompetenciách ministra kultúry a frankofónie, ktorý stanovuje, že *„minister kultúry a frankofónie… pripravuje, spolu s ostatnými ministrami, ktorých sa to týka, akcie riadené štátom s cieľom zabezpečiť pôsobenie francúzskej kultúry a frankofónie vo svete“*;

c) vyhlášky o organizácii riaditeľstva knihy a čítania, posledná z roku 1996, založené na spomínaných dekrétoch, ktoré spresňujú úlohy ministerstva kultúry v oblasti exportu kníh.

(103) Francúzske orgány udávajú, že na základe týchto textov uzatváralo riaditeľstvo knihy a čítania ročné dohody s partnermi poverenými realizovaním akcií vychádzajúcich z kultúrnej politiky vlády. Tieto dohody definujú ciele spolupráce medzi ministerstvom a organizáciami, ktoré dotuje, ako aj vzájomné povinnosti strán.

(104) Francúzske orgány vysvetľujú, že ministerstvo kultúry uzatváralo každý rok s CELF-om ([36]) dohodu, ktorou ho poverovalo vykonávaním úlohy verejnej služby, spočívajúcej vo *„vybavení každej objednávky frankofónnych diel prichádzajúcej zo zahraničných kníhkupectiev bez ohľadu na hodnotu“*.

(105) Francúzske orgány vysvetľujú, že bez ohľadu na vymedzenie referenčného trhu SIDE a CELF nie sú v konkurencii v objednávkach malých množstiev.

(106) Obzvlášť upozorňujú na rozpor SIDE, ktorá tvrdiac, že pracuje s rovnakým typom zákazníkov ako CELF a že zaobchádza so všetkými zákazníkmi rovnakým spôsobom *„bez ohľadu na hodnotu ich objednávok“*, uplatňuje na objednávky menej ako desať exemplárov zľavu nižšiu ako 5 %.

(107) Domnievajú sa, že táto významná „penalizácia“, ktorú SIDE uplatňuje na objednávky malých množstiev — menej ako desať diel, je jasným dôkazom toho, že malé objednávky nepredstavujú prednostný cieľ SIDE, na rozdiel od objednávok, ktoré jej umožňujú realizovať výrazné úspory, ako napríklad objednávky od inštitucionálnych zákazníkov, privilegovaný cieľ SIDE.

([34]) Niektoré spoločnosti, Servedit pre frankofónnu Afriku v rokoch 1988 až 1993 a Ecole des loisirs (Škola voľného času) v roku 1995 pre krajiny Stredozemného mora, získali pomoc rovnakého charakteru, ale v špecializovaných sektoroch.

([35]) Jediná iná spoločnosť, ktorá požiadala o priznanie subvencií.

([36]) Až do roku 2001, pretože subvencia bola zrušená od roku 2002.

(108) Základný rozdiel obchodnej stratégie sa prejavuje predovšetkým v priemernom počte kníh na riadok a faktúru, ktorý je podstatne vyšší u SIDE ako u CELF-u.

(109) Francúzske orgány udávajú, že CELF ako kompenzáciu za pomoc, ktorá je mu priznaná, a dokonca aj keď to nie je ako také kompenzované pomocou z Programu malých objednávok, musí byť spôsobilý ponúknuť svojej klientele veľmi širokú a rozmanitú ponuku vydavateľov, keďže politickým cieľom ministerstva kultúry je čo najrozsiahlejšie šírenie francúzskych kníh. Upozorňujú na to, že stovky vydavateľov figurujúcich v ponuke CELF-u, sú v skutočnosti veľmi malí vydavatelia, združenia alebo rôzne málo známe organizácie ([37]), ktorých vydavateľská činnosť nie je taká, aby pritiahla veľké a rentabilné objednávky. Ponúkajúc tento rozšírený zoznam vydavateľov, CELF podporuje rôznorodosť. Z tohto dôvodu sa musí zásobovať u veľkého počtu dodávateľov za čiastky, ktoré sú často veľmi nízke, čo ju tiež núti viesť veľké množstvo malých vydavateľských účtov bez toho, aby sa to kompenzovalo akoukoľvek pomocou.

(110) Avšak malé vydavateľské účty sú ekonomicky menej rentabilné, pretože v protiklade s veľkými vydavateľmi neposkytujú veľmi zaujímavé podmienky. SIDE sleduje zo svojej strany komerčnú politiku, ktorá uprednostňuje obľúbenejších vydavateľov, ktorí by mohli pritiahnuť veľké objednávky. Francúzske orgány v dôsledku toho vysvetľujú, že je potrebné rozlišovať „malé účty“ a „malé objednávky“. Pojem „malé objednávky“ zodpovedá iste označeniu daného spochybneného „programu“, avšak nezohľadňuje dostatočne náprotivok „malých zákazníckych účtov“, ktorým sú „malé dodávateľské účty“.

(111) Priznanie subvencií je iste založené na zvýšených nákladoch vzniknutých malými objednávkami, ale operátor beneficient pomoci je zároveň podriadený povinnostiam, ktoré nie sú, povedané v pravom zmysle slova, „kompenzované“.

(112) Francúzske orgány udávajú, že kompenzačná pomoc bola priznaná CELF-u tak, aby sa kompenzovali dodatočné náklady spôsobené malými objednávkami, ktorých jediný prah bol stanovený, vychádzajúc zo skúseností, na 500 FRF. Tento prah predstavoval jedinú referenciu, ktorá nepredpokladala, že každá objednávka s hodnotou medzi 0 a 500 FRF sa musí situovať práve na prahu rentability. Niektoré objednávky vo výške 500 FRF mohli byť rentabilné, zatiaľ čo iné neboli. Všetko záviselo od počtu titulov a kníh obsiahnutých v objednávke, od charakteru týchto kníh, od kvality zadanej objednávky, od faktu, či je zákazník krytý zárukami COFACE, ako aj od podmienok a splatnosti platby.

(113) Francúzske orgány spresňujú, že čo sa zdá byť, naopak, jasným, je to, že rozmedzie objednávok od 0 do 500 FRF nebolo vo všeobecnosti rentabilné a v princípe by nebolo kryté operátorom, ktorý by bral do úvahy len ekonomické kritériá. Formulujú tento posledný argument vzhľadom na analýzu nákladov, založenú na referenčnom roku 1994.

(114) Ako ukazujú tabuľky 2a a 2b, francúzske orgány spresňujú, že CELF bol nútený v priebehu posledných rokov, a obzvlášť od začiatku ich finančného dištancovania sa v rokoch 1996/1997, diverzifikovať svoje aktivity, predovšetkým rozvíjajúc rentabilnú klientelu, pozostávajúcu z veľkých kníhkupeckých účtov a z inštitucionálnych zákazníkov, ako sú knižnice, univerzity alebo aj kultúrne strediská. V tom istom čase bol sledovaný pokles obratu „malých účtov“, ako aj zníženie počtu zákazníkov. Zároveň sa konštatovalo celkové zvýšenie obratu CELF-u. Za týchto podmienok francúzske orgány potvrdzujú, že spracúvanie malých objednávok bolo pre CELF faktorom spomaľujúcim činnosť.

Zloženie obratu CELF-u

I/Tabuľka 2a — príklad Nemecka

NEMECKO 3,4 % obrat CELF-u reprezentuje 27,2 % aktívnych malých zákazníckych účtov			
	1999	2000	2001
Obrat	2 331 713 FRF	2 548 430 FRF	2 906 533 FRF
Počet zákazníkov	593	561	444
Obrat < 5 000 FRF	480	462	344
Obrat < 10 000 FRF	47	35	38
Obrat + 100 000 FRF	0	2	4

([37]) Napríklad: Barokový spolok Limoge; kláštor Sainte Madeleine.

II/Tabuľka 2b — Európske spoločenstvo

Zákaznícke účty Európskeho spoločenstva			
	1999	2000	2001
Obrat	15 253 754 FRF	14 241 785 FRF	14 436 006 FRF
Počet aktívnych zákazníkov	1 567	1 440	1 249
Obrat < 5 000 FRF	1 059	950	782
Obrat < 10 000 FRF	162	154	139
Obrat + 100 000 FRF	19	15	18

V. **POSUDOK KOMISIE**

(115) CELF a SIDE sú dve spoločnosti usadené vo Francúzsku, ktoré predovšetkým vykonávajú činnosť vývozných komisionárov pre knihy vo francúzskom jazyku ([38]). Táto činnosť spočíva v distribúcii ([39]) kníh vo francúzskom jazyku s cieľom uspokojiť objednávky maloobchodníkov (malých kníhkupectiev alebo inštitúcií, ako sú knižnice alebo univerzity) najmä do nefrankofónnych krajín alebo zón. Pre zóny, ako je frankofónne Belgicko, Kanada alebo Švajčiarsko, distribúciu kníh zabezpečujú samotní vydavatelia alebo distribučné siete, keďže objem trhu je dostatočne veľký na to, aby spoločnosti investovali do integrovaných distribučných sietí. Tento typ služby umožňuje zabezpečiť optimálnu distribúciu množstva diel.

(116) SIDE a francúzske orgány sa zhodli na vysvetlení, že komisionár v praxi spája malé individuálne objednávky, ktorých spracovanie by bolo príliš nákladné pre vydavateľov a klasických distribútorov. Táto služba umožňuje zákazníkom, kníhkupcom či inštitúciám vyhnúť sa povinnosti komunikovať s veľkým počtom dodávateľov.

(117) Paralelne sú objednávky adresované vydavateľom a/alebo distribútorom, ktorí majú takto len jedno miesto dodania: komisionára. Vďaka tomuto typu služieb tiež ušetria čas a peniaze a vyhnú sa udržiavaniu kontaktov s veľkým počtom zákazníkov, hypoteticky geograficky rozptýlenými.

(118) Vývozní komisionári sú teda hlavnými poskytovateľmi služieb pre kanál exportu kníh do krajín, kde je dopyt nepravidelný, roztrieštený a/alebo nízkoobjemový. Využitie služieb vývozného komisionára je preto často jediným spôsobom pre nákupcu (nikdy nejde o konečného zákazníka) sídliaceho v nefrankofónnej krajine, ako zadať a dostať svoje objednávky. Služba komisionára umožňuje znížiť fixné náklady spojené so spracovaním každej objednávky.

([38]) CELF je komisionárom výlučne pri knihy vo francúzskom jazyku, čo nie je prípad SIDE, ktorá sa zaoberá aj knihami v iných jazykoch.

([39]) Činnosť CELF-u, v protiklade s činnosťou SIDE, je orientovaná výlučne na export.

(119) V tomto prípade je zrejmé, že francúzske orgány vytvorili spochybnený Program malých objednávok, aby podporili na obstarávacom exportnom trhu malé objednávky v hodnote nižšej alebo rovnajúcej sa 500 FRF, v princípe považované za nerentabilné. Je teda potrebné overiť, či tento program, ktorý nebol notifikovaný a ktorého jediným beneficientom bol CELF, bol kompatibilný so zmluvou.

A. *UPLATNITEĽNOSŤ USTANOVENÍ ČLÁNKU 87 ZMLUVY*

1. Dané opatrenia sú pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 zmluvy

(120) Článok 87 ods. 1 zmluvy ustanovuje, že *„okrem výnimiek uvedených v tejto zmluve je nekompatibilná so spoločným trhom, keďže ovplyvňuje výmeny medzi členskými štátmi, každá pomoc priznaná štátmi alebo zo štátnych prostriedkov v akejkoľvek forme, ktorá narúša alebo by mohla narušiť hospodársku súťaž uprednostňovaním niektorých spoločností alebo niektorých výrob“*.

(121) Dané opatrenie prináša CELF-u výhodu, pretože ide o subvenciu určenú na zníženie nákladov na malé objednávky. Tento bod napokon francúzske orgány nikdy nepopierali.

(122) Je financované z rozpočtových prostriedkov spravovaných riaditeľstvom knihy a čítania ministerstva kultúry, teda zo štátnych prostriedkov.

(123) Je určené komisionárom pre knihy a v praxi získal subvenciu iba CELF. Je teda selektívne.

(124) Pokiaľ ide o ovplyvnenie výmen medzi členskými štátmi a narušenie hospodárskej súťaže, spôsobené týmto opatrením, Komisia zohľadnila nasledujúce.

(125) Pomoc je priznaná francúzskym komisionárom, ktorí exportujú knihy vo francúzskom jazyku hlavne do nefrankofónnych krajín. Títo francúzski komisionári sú vo vzájomnej konkurencii, aspoň potenciálne, s inými komisionármi pre vývoz frankofónnych kníh sídliacimi v iných frankofónnych krajinách Spoločenstva (predovšetkým v Belgicku a Luxembursku). Je však potrebné uviesť, že vzhľadom na značný rozdiel medzi objemom frankofónnych kníh exportovaných do nefrankofónnych krajín z Francúzska na jednej strane a z Belgicka a Luxemburska na strane druhej je narušenie hospodárskej súťaže, spôsobené pomocou na trhu, prirodzene veľmi obmedzené.

(126) Pomoc môže tiež spôsobiť narušenie hospodárskej súťaže a ovplyvniť výmeny, majúc dosah na ostatné aktivity CELF-u. Zdá sa však, že tieto aktivity sú obmedzené na distribúciu do zahraničia a webová stránka CELF-u ([40]) jasne udáva, že CELF nepredáva ani vo Francúzsku, ani súkromným osobám. Daná pomoc bola priznaná CELF-u v rámci Programu malých objednávok, ktorý pozostával v zabezpečení toho, aby všetky objednávky pochádzajúce zo zahraničných kníhkupectiev situovaných na nefrankofónnych územiach mohli byť vybavené bez ohľadu na ich hodnotu. Komisia upozorňuje, že spochybnený mechanizmus mohol byť prospešný aj pre nákupcov a vydavateľov frankofónnych kníh, keďže ako prví mohli získať dostupné ceny, a ďalší predaj tým bol uľahčený. Takéto ovplyvnenie výmen je však extrémne nepriame a v konečnom dôsledku veľmi obmedzené vzhľadom na veľmi nízku nahraditeľnosť medzi knihami vo francúzskom jazyku a v iných jazykoch.

(127) Za týchto podmienok predstavuje pomoc priznaná CELF-u štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 zmluvy, pretože zodpovedá štyrom súčasným podstatným podmienkam pojmu pomoci. Je však potrebné uviesť, že vplyv na výmeny a narušenie hospodárskej súťaže spôsobené opatrením sú veľmi nízke.

(128) Je napokon potrebné zdôrazniť, že členské štáty sú povinné vo vhodnom čase informovať Komisiu o projektoch smerujúcich k zriadeniu pomoci v súlade s článkom 88 ods. 3 zmluvy.

(129) Avšak francúzska vláda nenotifikovala daný program ako ani pomoc v prospech CELF-u na spracúvanie malých objednávok pred jej pridelením. Pomoc bola teda udelená nezákonne.

(130) Navyše, keďže súd čiastočne zrušil rozhodnutie Komisie z 18. mája 1993 a potom rozhodnutie 1999/133/ES, ktoré schvaľovali pomoc priznanú CELF-u, pomoc, ktorá bola priznaná CELF-u na spracúvanie malých objednávok, zostala nezákonnou.

(131) Teraz je potrebné overiť, či niektorá z výnimiek uvedených v článku 87 ods. 2 a 3 bola v tomto prípade uplatniteľná tak, aby dané opatrenia mohli byť vyňaté zo všeobecného zákazu uvedeného v odseku 1 daného článku.

2. Posúdenie opatrení vzhľadom na ustanovenia článku 87 ods. 2 a 3 zmluvy

(132) Komisia zdôrazňuje, že výnimky z článku 87 ods. 2 zmluvy nie sú v tomto prípade uplatniteľné, pretože účelom daných opatrení zjavne nebolo dosiahnutie cieľov, ktoré sú tam definované. Pomoc nespĺňala ani podmienky určené výnimkou uvedenou v článku 87 ods. 3 písm. a) zmluvy, keďže nebola určená na podporu rozvoja regiónov, na ktorú by bolo možné uplatniť spomínané ustanovenie. Ani výnimka uvedená v článku 87 ods. 3 písm. b), týkajúca sa podpory realizácie dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu, by v tomto prípade nemohla byť uplatnená, pretože dané opatrenie nebolo určené na podporu tohto typu programu. Keďže pomoc nebola určená ani na napravenie vážnej perturbácie francúzskej ekonomiky, výnimka obsiahnutá v druhej časti článku 87 ods. 3 písm. b) nie je v tomto prípade uplatniteľná. Napokon, nemožno sa dovolávať ani článku 87 ods. 3 písm. c), týkajúceho sa príspevku na rozvoj niektorých aktivít alebo niektorých hospodárskych regiónov, pretože pomoc nesledovala regionálne ani horizontálne ciele a Komisia sa domnieva, že toto ustanovenie by nemohlo byť v tomto prípade použité na báze sektora.

(133) Naopak, článok 87 ods. 3 písm. d) zmluvy spresňuje, že *„môže byť považovaná za kompatibilnú so spoločným trhom […] pomoc určená na podporu kultúry a zachovanie dedičstva, ak neovplyvňuje výmeny a hospodársku súťaž v Spoločenstve spôsobom v rozpore so spoločným záujmom“*.

(134) Je zrejmé, že kultúrny cieľ danej pomoci, uznaný na začiatku žalujúcou stranou ([41]), Komisia hneď prijala v rozhodnutí z 18. mája 1993, potom ho potvrdil súd rozhodnutím z 18. septembra 1995, znova ho potvrdilo rozhodnutie 1999/133/ES a nespochybnilo rozhodnutie súdu z 28. februára 2002.

(135) Tento cieľ jasne potvrdila francúzska vláda, ktorá si želala viesť voluntaristickú politiku majúcu za cieľ podporovať šírenie diel vo francúzskom jazyku vo svete. Táto vôľa má sčasti charakter prúdu, ktorý čoraz viac smeruje k ochrane a podpore kultúrnej rozmanitosti na medzinárodnej úrovni.

([40]) www.celf.fr

([41]) List rady SIDE Komisii zo 7. septembra 1992.

(136) Komisia sa už na túto tému vyjadrila v oznámení Rade a Európskemu parlamentu „K medzinárodnej listine o kultúrnej rozmanitosti“ ([42]). Domnieva sa, že kultúrna rozmanitosť sa stala hlavnou témou medzinárodných rozhovorov v rámci medzinárodných a regionálnych organizácií, ktorá umožňuje odpovedať na vzrastajúci záujem občianskej spoločnosti a vlád o ochranu kultúrnych špecifík ako spoločného dedičstva obyvateľstva.

(137) Ochrana a podpora kultúrnej rozmanitosti je uvedená medzi zakladajúcimi princípmi európskeho modelu. Sú súčasťou zmluvy, článku 151 ods. 1, ktorý ustanovuje: *„Spoločenstvo prispieva k rozvíjaniu kultúr členských štátov v úcte k ich národnej a regionálnej rozmanitosti, zdôrazňujúc zároveň spoločné kultúrne dedičstvo“*, alebo ešte článku 151 ods. 4, ktorý ustanovuje: *„Spoločenstvo zohľadňuje kultúrne aspekty vo svojej činnosti vzhľadom na ďalšie ustanovenia zmluvy, predovšetkým s cieľom rešpektovať a podporovať rozmanitosť svojich kultúr“*.

(138) Zmluva požaduje od Spoločenstva a členských štátov, z ktorých sa skladá, podporu kultúrnej rozmanitosti v ich medzinárodných vzťahoch ako príspevok k svetovému poriadku založenému na trvalom rozvoji, mierovom spolužití a dialógu medzi kultúrami. Francúzske orgány, napomáhajúc a finančne podporujúc šírenie frankofónnych diel, uplatnili kultúrnu politiku, ktorá zodpovedá cieľom stanoveným zmluvou.

(139) Za týchto podmienok sa Komisia domnieva, že pomoc, ktorú priznali CELF-u francúzske orgány s cieľom zabezpečiť šírenie diel vo francúzskom jazyku bez ohľadu na hodnotu objednávky, sledovala kultúrny cieľ v zmysle znenia zmluvy.

3. Kompatibilita danej pomoci s právom Spoločenstva

(140) Podľa znenia článku 87 ods. 3 písm. d) zmluvy pomoc určená na podporu kultúry a zachovanie dedičstva môže byť kompatibilná so spoločným trhom, pokiaľ neovplyvňuje podmienky výmen a hospodársku súťaž spôsobom, ktorý je v rozpore so spoločným záujmom.

a) ***Úvodné pripomienky Komisie k stanoviskám tretích osôb***

(141) Komisia poznamenáva, že tretie osoby, ktoré sa vyjadrili po uverejnení rozhodnutia o otvorení procedúry, sa nepredstavujú, s výnimkou SIDE a CELF-u, ako vývozní komisionári, ale skôr ako špecializovaní „veľkoposkytovatelia“ služieb. Žiadna z intervenujúcich tretích osôb neudáva, že predložila na ministerstve kultúry žiadosť o priznanie danej pomoci.

(142) Zdá sa, podľa vyjadrení stanovísk tretích osôb, že mechanizmus podpory využívaný francúzskymi orgánmi nebol, aspoň nie na začiatku, spochybnený profesionálmi, ktorí sa prihlásili.

(143) Komisia mohla zároveň konštatovať, že žalujúca strana, ako aj tretie osoby, bola oboznámená o každej pomoci, ktorú CELF získal od svojho založenia v roku 1980. Avšak až v roku 1991 ([43]) SIDE požiadala ministerstvo kultúry, aby jej bola tiež priznaná daná pomoc, a Komisia bola prípadom poverená až o niekoľko mesiacov neskôr, v marci 1992.

(144) Komisia zdôrazňuje, že stanoviská tretích osôb sú zásadne kritické voči diverzifikácii aktivít CELF-om ([44]). Vyčíta sa mu, že v priebehu času pôsobil, s napomáhaním vydavateľov, ktorí mu poskytovali preferenčné zľavy, na iných trhoch ako na tom, pre ktorý bol pôvodne založený, teda na trhu malých objednávok.

(145) Z predložených dokladov vyplýva, že v čase založenia CELF jednal iba s kníhkupectvami. Až neskôr, v priebehu rokov deväťdesiatych, začal skúmať iné typy klientely. Avšak nič nenaznačuje, že by bola diverzifikácia aktivít CELF-om financovaná vďaka spochybňovaným subvenciám, práve naopak, pretože tieto mali za cieľ a dôsledok kompenzovať výlučne zvýšené náklady spôsobené malými objednávkami, ako je to dokázané v odôvodnení 198 a ďalej.

(146) Niektoré z tretích osôb, ktoré sa predstavujú ako veľkovývozcovia alebo ešte ako kníhkupci exportéri, tvrdia, že pomoc bola nepotrebná na uspokojenie dopytu, avšak bez toho, aby boli predložené patričné fakty na podporenie týchto tvrdení.

(147) Napokon, niektoré z tretích osôb tvrdili, že CELF získal výhody z privilegovaných vzťahov, ktoré táto spoločnosť udržiavala s niektorými štátnymi organizáciami, ako France édition. Obzvlášť Hexalivre kritizoval postoj France édition, ktorá vraj konala s CELF-om privilegovaným spôsobom tým, že mu poskytovala prístup do svojho stánku na medzinárodných veľtrhoch, čo odmieta urobiť pre Hexalivre.

(148) Komisia mohla poznamenať, ako to potvrdzujú doklady poskytnuté francúzskymi orgánmi, že CELF, ktorý je členom France édition, platil tak za prenájom miesta v stánku France édition, ako aj za katalógy objednané u France édition. V každom prípade, ako to aj francúzske orgány zdôraznili, tento typ vzťahov sa žiadnym spôsobom netýka štátnych organizácií.

([42]) KOM(2003) 520 konečné znenie.
([43]) Listy SIDE z 22. mája a 4. júna 1991.
([44]) Pozri odôvodnenie 81.

(149) Tieto fakty však neboli zahrnuté do rozhodnutia o otvorení procedúry z 30. júla 1996 a netýkajú sa problematiky „malých objednávok“. V dôsledku toho sa Komisia nebude v tejto záležitosti vyslovovať v rámci tejto procedúry.

(150) Francúzskym orgánom sa tiež vyčíta, že uprednostňujú CELF poskytovaním štátnych zákaziek. Tieto tvrdenia sa obzvlášť týkajú podpory priznanej na realizáciu programu „novinky“, vedeného ministerstvom zahraničných vecí, a úlohy zohrávanej objednávkami zadanými asociáciami spojenými s týmto ministerstvom a ministerstvom spolupráce, ako je Asociácia pre šírenie francúzskeho myslenia (*Association pour la diffusion de la pensée française* — ADPF) a Asociácia pre rozvoj výučby a kultúry v Afrike a na Madagaskare (Association pour le développement de l'enseignement et de la culture en Afrique et à Madagascar — AUDECAM).

(151) Tieto fakty však neboli zahrnuté do rozhodnutia o otvorení procedúry z 30. júla 1996 a netýkajú sa problematiky „malých objednávok“. V dôsledku toho sa Komisia nebude v tejto záležitosti vyslovovať v rámci tejto procedúry.

(152) Napokon, SIDE odsudzuje *„zložitý súhrn pomoci, priznanej nielen CELF-u, ale aj rôznym organizáciám združujúcim, ako on, vydavateľov a verejné orgány v tej najväčšej nejasnosti“*, ako aj kultúrnu politiku vedenú verejnými orgánmi vo všeobecnosti.

(153) Na podporenie svojich argumentov SIDE predkladá hlavne správu Dvora audítorov z novembra 1996. Komisia pozoruje, že táto správa obsahuje predovšetkým všeobecné kritiky spôsobu, akým bola pomoc na kultúru udeľovaná vo Francúzsku. Neobsahuje žiadne údaje o pomoci priznanej CELF-u na spracúvanie malých objednávok. CELF je spomínaný, ale iba pokiaľ ide o program Stránka po stránke a operáciu Program plus, programy, ktoré boli súdom vyhlásené za platné v rozhodnutí z 18. septembra 1995 ([45]).

(154) Za týchto podmienok sa Komisia domnieva, že závery správy Dvora audítorov nie sú také, aby objasnili jej posudok v rámci tejto procedúry. V každom prípade neboli všeobecné kritiky SIDE týkajúce sa francúzskej politiky vo veci pomoci na kultúru zahrnuté do rozhodnutia o otvorení procedúry z 30. júla 1996, týkajúceho sa Programu malých objednávok. V dôsledku toho sa Komisia nebude v tejto záležitosti vyslovovať v rámci tejto procedúry.

b) ***Odpoveď na tvrdenia s tým súvisiace, vyjadrené spoločnosťou SIDE***

(155) V priebehu prvej fázy procedúry šetrenia pomoci vyzdvihla SIDE niektoré čiastkové otázky týkajúce sa rekapitalizácie CELF-u a výhod, ktoré vraj získal vďaka „správe verejných programov“. SIDE zároveň popiera sériu čiastkových výhod spojených s privilegovanými vzťahmi, ktoré vraj udržiava CELF s verejnými orgánmi.

Rekapitalizácia CELF-u v roku 1980

(156) Je potrebné poznamenať, že kapitál CELF-u bol zvýšený v roku 1980 z 80 500 FRF na 1 280 500 FRF. Operáciu na jednej strane financovala asociácia ADEF do výšky 50 % a na strane druhej akcionári (súkromní) CELF-u do výšky 50 %.

(157) Hlavným cieľom ADEF-u, ktorá združovala istý počet vydavateľov, bolo stimulovať prítomnosť kníh vo francúzskom jazyku v zahraničí a podporovať investície realizované vydavateľmi alebo exportérmi. Asociácia získala štátny príspevok, ktorý priznalo ministerstvo kultúry.

(158) Po preskúmaní dokumentácie, ktorú jej predložili francúzske orgány, dospela Komisia k záveru, že spochybnené zvýšenie kapitálu nepredstavovalo štátnu pomoc, ale bolo iba jednoduchým podielnictvom. V skutočnosti nie je ani spochybnené, ani spochybniteľné, že súkromní investori sa podieľali na vytvorení spoločnosti v jej súčasnej podobe. Ministerstvo kultúry nezasiahlo do kapitálu CELF-u a ADEF-u, asociácie pravdaže sčasti financovanej štátom, avšak konalo ako súkromný investor v trhovej ekonomike. Subskripcia ADEF-u v skutočnosti plne zodpovedá bodu 3.2 tretej zarážke oznámenia Komisie o uplatnení článkov 92 a 93 Zmluvy o založení ES na štátne podielnictvo ([46]). Za týchto podmienok operácia neobsahovala žiadny element štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 zmluvy.

(159) Navyše, táto rekapitalizácia prebehla už vyše desať rokov predtým, ako SIDE adresovala svoj prvý list Komisii 20. marca 1992 a ako Komisia vyžiadala od francúzskych orgánov informácie listom z 2. apríla 1992. V dôsledku toho a v súlade s ustanoveniami článku 15 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 o podmienkach uplatňovania článku 93 Zmluvy o založení ES ([47]) by teda Komisia v prípade potreby nemohla nariadiť spätné získanie zvýšenia kapitálu, aj keby šlo o štátnu pomoc.

Rekapitalizácia CELF-u cez ADEF v roku 1993

(160) SIDE odsudzuje pomoc, ktorá vraj bola poskytnutá CELF-u v roku 1993, cez odstúpenie akcií ADEF-u Národnej odborovej organizácii vydavateľov (SNE), ktorá je spolupracovníkom CELF-u.

([45]) Pozri odôvodnenie 10.

([46]) Bulletin Európskych spoločenstiev, 9-1984.

([47]) Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1.

(161) Vo svojich pripomienkach z 5. decembra 2003 SIDE upozornila Komisiu na to, že by sa mala v súlade s listinami, ktoré predložila počas súdneho pojednávania 4. júla 2001, vysloviť vo veci pomoci, ktorá bola podľa nej priznaná CELF-u počas likvidácie ADEF-u v júni 1993.

(162) Komisia zdôrazňuje, že tento bod nebol zahrnutý do rozhodnutia o otvorení procedúry z 30. júla 1996. V dôsledku toho sa Komisia nebude v tejto záležitosti vyslovovať v rámci tejto procedúry.

Výhody CELF-u spojené so „správou verejných programov“

(163) SIDE vysvetľuje, že CELF mohol udržať svoju prítomnosť na trhu a naďalej poskytovať rovnaký typ zľavy svojej klientele po zrušení Programu malých objednávok, pretože napokon naďalej dostáva rôzne štátne subvencie prostredníctvom programov ako *Na východe Európy*, ktorý nadviazal na program *Stránka po stránke*, alebo ešte *Program plus*, ktoré boli dotované neustále sa zvyšujúcimi prostriedkami.

(164) Je potrebné pripomenúť, že spomínané programy, ktoré už boli schválené Komisiou v rozhodnutí z 18. mája 1993, boli tiež súdom vyhlásené za platné v rozhodnutí z 18. septembra 1995 ([48]).

(165) Vyplýva z toho, že tieto aspekty neboli vnesené do rozhodnutia o otvorení procedúry z 30. júla 1986. V dôsledku toho sa Komisia nebude v tejto záležitosti vyslovovať v rámci tejto procedúry.

c) ***Podpora malých objednávok nebola taká, aby mohla zhoršiť podmienky výmen a hospodárskej súťaže v Spoločenstve spôsobom v rozpore so spoločným záujmom.***

i) *Mechanizmus určený na podporu činnosti opustenej profesiou*

(166) Program malých objednávok bol zostavený v roku 1980 ministerstvom kultúry v čase, keď si profesia (skupina Hachette a Messageries du livre) priala opustiť obstarávací exportný trh. Spochybnený mechanizmus bol zriadený tak, aby povzbudil operátorov pôsobiť na trhu, aby všetky objednávky kníh vo francúzskom jazyku, pochádzajúce od kníhkupectiev situovaných v nefrankofónnych zónach, mohli byť uspokojené.

(167) Komisia na prvom mieste konštatuje, zhodne s niektorými stanoviskami tretích zúčastnených strán, že Program malých objednávok, ktorý sprevádzal vytvorenie CELF-u v jeho súčasnej podobe, bol známy profesionálom, ktorí ho aspoň spočiatku privítali ([49]) alebo ho aspoň nespochybnili, bez toho, aby predsa len žiadali o jeho výhody.

(168) SIDE za seba tvrdí, že Program malých objednávok bol rezervovaný výlučne CELF-u. Odmietnutie ministerstvom kultúry v roku 1991 potvrdilo podľa nej tento fakt. Zároveň SIDE nepopiera, že zamietnutie jej žiadosti o priznanie pomoci bolo odôvodnené jej odmietnutím podriadiť sa povinnosti transparentnosti, vyžadovanej pre priznanie tejto pomoci.

(169) Po zrušení rozhodnutia Komisie z 18. mája 1993 v roku 1996 ministerstvo kultúry v snahe ukončiť procedúru pripomenulo SIDE, že režim pomoci pre malé objednávky nebol prirodzene rezervovaný CELF-u. Listom z 3. septembra 1996 jej navrhol stretnutie s cieľom zistiť, či by bola za rovnakých podmienok transparentnosti spôsobilá vykonávať rovnaké služby ako CELF.

(170) Počas stretnutia, ktoré sa konalo 26. septembra 1996, riadiaci pracovníci SIDE odmietli ponúknutý návrh. Oznámili ministerstvu kultúry, že odmietajú využívať výhody programu, ktorého kompatibilitu s právom Spoločenstva by mohla spochybniť Komisia.

(171) Na podporu svojej argumentácie SIDE predkladá správu Národnej nadácie politických vied, ktorá predovšetkým kritizuje voľbu francúzskych orgánov nevyplácať subvencie priamo kníhkupcom. V tomto smere Komisia pripomína, že pod podmienkou dodržiavania príslušného práva Spoločenstva majú národné orgány naďalej slobodnú voľbu formy subvencie, ktorá sa im zdá najvhodnejšia pre ciele, ktoré sledujú. V každom prípade Komisia zdôrazňuje nenáležitosť predloženého dokumentu a poznamenáva, že samotní jeho zostavovatelia majú kritický pohľad na svoje vlastné hodnotenie ([50]).

(172) Napokon SIDE tvrdí, že pomoc bola zbytočná. V tomto smere Komisia zdôrazňuje, že beneficienti pomoci boli nútení spracúvať všetky objednávky v hodnote nižšej ako 500 FRF. Toto zaručovalo, že frankofónne knihy sa mohli dostať do všetkých kníhkupectiev vrátane tých najmenších vo vzdialených krajinách aj za predpokladu, že potrebujú iba zopár kníh, napokon často vydávaných rôznymi vydavateľmi. Toto SIDE nezaručovala, napokon, ako už bolo uvedené, nezásobovala všetky krajiny.

(173) V zmysle faktov, ktoré predchádzajú, Komisia mohla konštatovať, že Program malých objednávok bol v princípe prístupný každej spoločnosti, ktorá by o to bola požiadala, hneď po prijatí podmienok spojených s priznaním pomoci. Zároveň zdôrazňuje, že SIDE od roku 1996 jasne upozornila na to, že si nepraje využívať tento program. Za týchto podmienok sa Komisia domnieva, že spochybnená pomoc nebola diskriminačná a že bola potrebná na dosiahnutie cieľov, o ktoré sa snažili francúzske orgány.

([48]) Pozri odôvodnenie 10.

([49]) Aspoň do roku 1991. Pozri odôvodnenie 79 a ďalšie.

([50]) Strana 163 správy odovzdanej spoločnosťou SIDE.

(174) V každom prípade sa Komisia domnieva, že aj za predpokladu, že by sa daná pomoc mohla až do roku 1996 považovať za rezervovanú výlučne CELF-u, bolo úlohou francúzskych orgánov posúdiť, ktoré opatrenia boli potrebné a najvhodnejšie na optimálne dosiahnutie sledovaného cieľa, pokiaľ pomoc nepresiahla mieru potrebnú na realizáciu tohto cieľa, ako to bude dokázané ďalej.

ii) *Kontrola vykonávaná Komisiou, založená na číselných údajoch oznámených francúzskymi orgánmi a žalujúcou stranou*

Obstarávací exportný trh kníh vo francúzskom jazyku

(175) CELF a SIDE, v rámci svojej činnosti vývozného komisionára, distribuujú knihy do nefrankofónnych krajín a území. Vo frankofónnych krajinách, ako Belgicko, Kanada a Švajčiarsko, je miestny trh pokrytý veľkými vydavateľmi vďaka ich pobočkám alebo reprezentantom.

(176) Vývozné obstarávanie teda zohráva iba okrajovú úlohu na trhoch, ktoré predstavujú hlavné odbytiská pre knihy vo francúzskom jazyku, to znamená v troch vyššie spomenutých krajinách.

(177) Je zrejmé, že CELF bol založený na konci sedemdesiatych rokov s cieľom obmedziť nedostatky trhu opusteného profesionálmi z dôvodu nerentabilnosti a že sporná pomoc mala za cieľ podporiť zjavne nerentabilný segment činnosti komisionárov.

(178) V rozhodnutí 1999/133/ES Komisia definovala trh, na ktorom skúmala dôsledky spornej pomoci, ako trh exportu kníh vo francúzskom jazyku „vo všeobecnosti". Súd, nasledujúc v tomto argumentáciu SIDE, sankcionoval túto analýzu a domnieval sa, že Komisia sa dopustila zrejmej chyby hodnotenia, keďže export kníh vo francúzskom jazyku a vývozné obstarávanie kníh vo francúzskom jazyku nepredstavujú zameniteľné trhy, ale trhy rozdielne, druhý predstavuje podtrh prvého.

(179) Komisia, bez spochybnenia posudku súdu, poznamenáva, že dokumenty predložené počas šetrenia prípadu tak spoločnosťou SIDE ([51]), ako aj národnými orgánmi dokazujú, že mechanizmy šírenia kníh vo francúzskom jazyku do zahraničia sú rôzne ([52]), dopĺňajú sa a niekedy sú zameniteľné, a vývozné obstarávanie predstavuje jeden z mnohých existujúcich systémov.

(180) Komisia zdôrazňuje, že SIDE a francúzske orgány sa zjavne zhodujú na uznaní, že nie je vždy jednoduché definovať presné hranice rôznych trhov v špecifickom sektore distribúcie kníh.

(181) SIDE vo svojich posledných pripomienkach udáva, že na danom národnom trhu sú prítomní všeobecní komisionári ako ona sama a CELF. Ďalší operátori, ktorých definuje raz ako komisionárov, raz ako kníhkupcov exportérov ([53]), predávajú tiež, okrajovým spôsobom, priamo konečným užívateľom, sú vraj extrémne okrajovým spôsobom v konkurencii s oboma všeobecnými komisionármi.

(182) Francúzske orgány súhlasia sčasti s analýzou SIDE, spresňujúc, že kníhkupci exportéri, na ktorých sa odvoláva žalujúca strana, sú v skutočnosti špecializovanými komisionármi. Pridávajú na zoznam možných konkurentov istý počet kníhkupcov, ktorí príležitostne uspokojujú objednávky zahraničných kníhkupcov. Francúzsko spresňuje, že kníhkupectvá napojené na internet sa musia odteraz rátať medzi všeobecných komisionárov, čo Komisia považuje za náležité, aj keď presné údaje v zmysle objemu, týkajúce sa tohto segmentu vychádzajúceho z používania nových technológií, ešte nie sú disponibilné.

(183) Je potrebné poznamenať, že SIDE poskytla Komisii niektoré číselné údaje s cieľom ilustrovať *„dominantné postavenie"* zaujímané CELF-om ([54]) na danom podtrhu.

(184) Ako sa už pripomenulo v odôvodnení 29, Komisia sa v tomto rozhodnutí nevysloví k sťažnosti SIDE založenej na článkoch 81 a 82 zmluvy, keďže je táto otázka predmetom odlišného šetrenia. V tomto smere je potrebné spresniť, že list oznamujúci predbežný úmysel Komisie zamietnuť sťažnosť bol adresovaný SIDE 7. augusta 2003.

(185) Avšak, bez predpokladov o konečnom stanovisku, ktoré zaujme v druhej vetve zložky, Komisia pripomína, že CELF, interprofesionálna spoločnosť, bola založená, čo nie je spochybňované predovšetkým so zreteľom na stanoviská tretích osôb, na vyplnenie nedostatkov trhu opusteného profesiou. Takto nie je prekvapujúce, že táto spoločnosť ovláda veľkú časť trhu.

([51]) SIDE sa sama v niektorých svojich písomných pripomienkach odvoláva na pomoc pri exporte kníh.

([52]) Pozri odôvodnenie 90.

([53]) Listy zo 7. septembra 1992 a z 9. decembra 2002, týkajúce sa spoločnosti U milovníkov medzinárodnej knihy.

([54]) CELF prešiel z 86,60 % podielu na trhu v roku 1992 na 92,75 % v roku 2001, čo znamenalo, že výška pomoci nemá vplyv na postavenie CELF-u vzhľadom na to, že pomoc, ktorá mu bola priznaná, neustále klesala od roku 1996/1997.

(186) Komisia sa domnieva, že postavenie CELF-u na danom trhu je však naďalej bez priamej súvislosti s otázkou poskytnutia priznanej pomoci. Komisia sa sústreďuje iba na kontrolu kompatibility pomoci s obstarávacím vývozným trhom vzhľadom na článok 87 ods. 3 písm. d) zmluvy.

Náležitosť pojmu „malé objednávky“ v rámci vývozného obstarávania

(187) Obstarávanie v exporte kníh spočíva vo vybavovaní menších objednávok. Tento trh bol zanechaný na konci sedemdesiatych rokov vydavateľmi a klasickými distribútormi, pretože nebol dostatočne rentabilný. Vývozné obstarávanie sa teda v každom prípade týka malých objednávok.

(188) SIDE a francúzske orgány sa zhodujú na definícii poskytovania danej služby. Naproti tomu sa ich stanoviská rozchádzajú, pokiaľ ide o identifikáciu „menej dôležitých“ objednávok (napr. objednávka lacného diela od afrického kníhkupectva) na obstarávacom vývoznom trhu, objednávok, ktoré spôsobujú také zvýšenie nákladov, že poskytnutie služby nemôže byť rentabilné.

(189) Ministerstvo kultúry stanovilo hodnotu „malých objednávok“, ktoré bolo potrebné dotovať, na prah 500 FRF (76,22 EUR). Francúzske orgány zakaždým spresňovali, že niektoré objednávky v hodnote nižšej ako 500 FRF môžu byť rentabilné, zatiaľ čo iné, s vyššou hodnotou, nemusia byť rentabilné. Cieľom bolo nájsť ekonomicky prijateľnú metódu, aby boli operátori ochotní vziať na starosť objednávky zanechané z dôvodu nerentabilnosti.

(190) Komisia požiadala žalujúcu stranu a francúzske orgány, aby sa vyjadrili vo veci rentability činnosti. Na tento účel ich predovšetkým požiadala o opísanie rôznych úloh, ktoré je potrebné splniť pri poskytovaní služby tak, aby bolo prípadne možné určiť pôvod zvýšených nákladov, ktoré je potrebné kompenzovať.

(191) Francúzske orgány a SIDE sa vo všeobecnosti zhodujú na všetkom, čo sa týka procesu spracúvania objednávok, opísaného v prílohe III spoločnosťou SIDE a nespochybneného francúzskymi orgánmi.

(192) Rozpory sa teda týkajú predovšetkým otázky rentability, ktorá sa spája s poskytovaním týchto služieb. Podľa SIDE sú všetky objednávky rentabilné bez ohľadu na ich charakter. Podľa francúzskych orgánov niektoré služby rentabilné zjavne nie sú, čo odôvodňuje poskytnutú pomoc.

(193) Komisia v tomto smere zdôrazňuje niektoré tvrdenia SIDE, ktoré sa, súbežne čítané, zdajú byť protichodné. Takto je to v prípade týchto tvrdení: *„najzaujímavejšími zákazníkmi sú tí, ktorí zadávajú veľké objednávky“* a *„spracovanie malých objednávok je vcelku rentabilnejšie než spracovanie väčších objednávok“*.

(194) Komisia mohla konštatovať, že SIDE a CELF sa nezameriavali systematicky na ten istý typ klientely. SIDE sa osobitnejšie zaujímala o inštitucionálnu klientelu, zatiaľ čo CELF uprednostňoval skôr klientelu kníhkupcov. SIDE popiera tento posledný bod. Avšak nepriala si poskytnúť Komisii, ako ju táto žiadala, spresnenia typológie svojej klientely. Žalujúca strana iba jednoducho vo svojich písomných komentároch tvrdila, že v rokoch 1991 až 2002 mala 1 308 zákazníkov a že konala s rovnakým typom zákazníkov ako CELF.

(195) Na účely overenia náležitosti predložených protichodných komentárov Komisia vytvorila, vychádzajúc z údajov poskytnutých tak spoločnosťou SIDE, ako aj francúzskymi orgánmi, tieto porovnávacie tabuľky 3a, 3b a 3c:

Tabuľka 3a

(Údaje poskytnuté v eurách)

1999	SIDE	Malé objednávky CELF-u	CELF bez malých objednávok	CELF spolu
Obrat	818 297	329 204	10 027 299	10 358 503
Počet faktúr	2 187	9 688	13 210	22 898
Počet riadkov	27 470/27 978	21 978	263 080	285 058
Počet kníh	88 163	26 996	575 593	602 589

(Údaje poskytnuté v eurách)

1999	SIDE	Malé objednávky CELF-u	CELF bez malých objednávok	CELF spolu
Počet zákazníkov ([55])	NEPOSKYTNUTÉ	2 171	718	2 889
Priemerný počet riadkov na faktúru	13,07	2,26	20	12
Priemerný počet kníh na riadok	3,21	1,22	2	2
Priemerný počet exemplárov na faktúru	40,84	2,79	44	28
Priemerná cena predaného exemplára	9,09	12,19	17	17
Priemerná hodnota jedného riadku	29,17	14,98	38	38
Priemerná hodnota zákazníckého účtu	NEPOSKYTNUTÉ	151,84	13 968	3 585

Tabuľka 3b

2000	SIDE	Malé objednávky CELF-u	CELF bez malých objednávok	CELF spolu
Obrat	1 021 831	301 604,53	11 151 915	11 480 519
Počet faktúr	2 069	8 763	12 565	21 448
Počet riadkov	29 006	20 387	258 124	278 511
Počet kníh	102 229	25 229	586 643	610 872
Počet zákazníkov	NEPOSKYTNUTÉ	2 007	631	2 638
Priemerný počet riadkov na faktúru	14,97	2,32	20	13
Priemerný počet kníh na riadok	3,52	1,24	2	2
Priemerný počet exemplárov na faktúru	52,75	2,87	46	28
Priemerná cena predaného exemplára	9,87	11,95	19	19
Priemerná hodnota jedného riadku	29,17	14,79	43	41
Priemerná hodnota zákazníckeho účtu	NEPOSKYTNUTÉ	150,28	17 684	4 344

Tabuľka 3c

2001	SIDE	Malé objednávky CELF-u	CELF bez malých objednávok	CELF spolu
Obrat	905 077	275 068	12 817 252	13 092 330
Počet faktúr	2 137	7 702	12 195	19 897
Počet riadkov	23 990	17 681	256 019	273 700
Počet kníh	105 518	21 853	590 278	512 129
Počet zákazníkov	NEPOSKYTNUTÉ	1 659	835	2 494

([55]) Komisia ľutuje, že SIDE si nepriala predložiť údaje týkajúce sa počtu jej zákazníkov a priemernú hodnotu zákazníckeho účtu.

2001	SIDE	Malé objednávky CELF-u	CELF bez malých objednávok	CELF spolu
Priemerný počet riadkov na faktúru	11,23	2,30	21	14
Priemerný počet kníh na riadok	4,27	1,24	2	2
Priemerný počet exemplárov na faktúru	47,97	2,84	48	31
Priemerná cena predaného exemplára	8,66	12,59	22	21
Priemerná hodnota jedného riadku	37,73	15,56	50	48
Priemerná hodnota zákazníckeho účtu	NEPOSKYTNUTÉ	165,80	15 360	5 250

(196) Komisia konštatuje, že údaje uvedené v tabuľkách 3a, 3b a 3c dokazujú, že CELF mimo toho, čo považuje za „malé objednávky“, predáva priemerný počet kníh na faktúru porovnateľný so SIDE (44 oproti 41 v roku 1999, 46 oproti 53 v roku 2000 a 48 oproti 48 v roku 2001), zároveň spracúva aj veľký počet mimoriadne malých objednávok (v priemere menej ako tri knihy a približnej priemernej hodnoty 35 EUR): 9 688 objednávok v roku 1999, 8 763 v roku 2000 a 7 702 v roku 2001. Vyplýva z toho, že celkovo (stĺpec „CELF spolu“) je počet kníh na objednávku podstatne nižší u CELF-u ako u SIDE: 28 oproti 41 v roku 1999, 28 oproti 53 v roku 2000 a 31 oproti 48 v roku 2001.

(197) Z predchádzajúceho vyplýva, že činnosť CELF-u je charakterizovaná najmä veľkým počtom veľmi malých objednávok (v priemere menej ako tri knihy a približne 35 EUR), čo ho jasne odlišuje od SIDE, a mohlo sa o to opierať priznanie danej pomoci.

Kontrola údajov, na ktorých sa zakladá poskytnutie pomoci: zvýšené náklady spojené s Programom malých objednávok

(198) Po konštatovaní náležitosti kritéria „malých objednávok“ ako referenčného elementu na odôvodnenie priznania pomoci Komisia skúmala údaje analytického účtovníctva poskytnuté francúzskymi orgánmi. Tieto účtovné údaje potvrdzujú zvýšené náklady CELF-u v segmente „malé objednávky“. Údaje poskytnuté francúzskymi orgánmi Komisii sa týkajú roku 1994, v priebehu ktorého CELF dostal od ministerstva kultúry subvenciu vo výške 2 000 000 FRF (304 900 EUR).

(199) Kontrola Komisie sa týka údajov analytického účtovníctva vzťahujúcich sa na náklady na malé objednávky v hodnote nižšej ako 500 FRF. Komisia zaznamenala vysvetlenia podané francúzskymi orgánmi, ktoré udávajú, že prah 500 FRF, prijatý pre definíciu „malej objednávky“, bol stanovený na základe skúseností ([56]).

(200) Francúzske orgány navrhli dokázanie skutočnosti, že spracúvanie malých objednávok spôsobuje zrejme vyššie náklady. Vysvetľujú tento posledný argument vzhľadom na analýzu nákladov, ktorá sa opiera o základné údaje nasledujúcej tabuľky 4 na referenčný rok 1994:

Typ objednávok	Malé objednávky	Iné	Spolu
Obrat (*)	2 419 006	48 148 971	50 102 869
Počet faktúr	9 725	10 947	20 672
Počet kníh	24 933	442 740	467 673

(*) Vo francúzskych frankoch.

(201) Tak, ako je to podrobne opísané v prílohe III, spracovanie objednávky vyžaduje splnenie viacerých úloh:

a) prijatie objednávkového listu od kníhkupca;

b) kodifikáciu objednávky;

c) registráciu objednávky;

d) odoslanie objednávky vydavateľovi;

e) prijatie diel;

f) pridelenie fyzického umiestnenia každému zákazníkovi, „priehradky“, v ktorej sú objednané knihy uložené;

g) balenie.

([56]) Pozri odôvodnenia 112 a 113.

(202) Analytický prístup účtovníctva umožňuje zaregistrovať každý pohyb týkajúci sa horeuvedených operácií. Faktúra na 100 FRF vyžaduje v princípe toľko práce ako faktúra na 10 000 FRF.

(203) Vysvetlenia francúzskych orgánov umožnili Komisii odhadnúť náklady a prerozdeliť ich na rozdielne úlohy spojené so spracovaním objednávky. Rentabilita objednávky závisí predovšetkým od typu objednávky a počtu daných kníh, od správnosti informácií obsiahnutých v objednávkovom liste, ako aj od náročnosti realizovania objednávky — 20 % objednávok CELF-u a 4,5 % objednávok SIDE sa môže považovať za „náročné“ na realizáciu ([57]). Navyše, objednávky v hodnote nižšej ako 500 FRF sa v 67 % prípadov týkajú vydavateľstiev remeselníckeho typu ([58]). Napokon, spracúvanie malých objednávok zahŕňa vedenia veľkého množstva malých účtov.

(204) Náklady budú vyššie pre malé objednávky, keďže bez ohľadu na hodnotu objednávky operátor, ktorý ju spracúva, musí nevyhnutne pre každú z nich zopakovať tie isté materiálne operácie. Spoločnosť, ktorá spracúva mnoho malých objednávok, bude musieť zostaviť organizáciu schopnú vziať na seba zmnoženie rozličných etáp procesu spracovania, a teda aj dodatočné náklady, ktoré to predstavuje.

(205) Francúzske orgány vysvetľujú, že na každý typ operácie bol aplikovaný koeficient. Na tento účel boli zohľadnené rôzne činnosti vykonávané počas každej z operácií opísaných v prílohe IV.

(206) Na základe informácií poskytnutých Francúzskom Komisia môže urobiť záver, že za rok 1994 náklady na spracovanie malých objednávok predstavovali 4 446 706 FRF. Obrat objednávok v hodnote nižšej ako 500 FRF bol 2 419 006 FRF. Pomoc za tento rok predstavovala sumu 2 000 000 FRF. Vyplýva z toho výsledok prevádzkovania vo výške -27 700 FRF.

Obrat	2 419 006 FRF
Subvencie	2 000 000 FRF
Príjem spolu	4 419 006 FRF
Náklady na spracovanie	- 4 446 706 FRF
Výsledok prevádzkovania	-27 700 FRF

(207) V dôsledku toho Komisia dospieva k záveru, že pomoc vo výške 2 000 000 FRF nemohla nadkompenzovať náklady vzniknuté spracúvaním malých objednávok.

(208) Na účely overenia náležitosti údajov poskytnutých za referenčné obdobie 1994 si Komisia vyžiadala od francúzskych orgánov doplňujúce informácie týkajúce sa činnosti spracúvania malých objednávok CELF-om za ďalšie obdobia. Doklady a vysvetlenia poskytnuté Francúzskom za ďalšie obdobia ukazujú, že štruktúra malých objednávok (obrat vzhľadom na počet malých objednávok, množstvo objednaných kníh, počet s nimi spojených faktúr, počet zákazníkov, riadkov v objednávke atď.) zostala z roka na rok stála. Za týchto podmienok sa Komisia domnieva, že údaje za rok 1994 môžu rozumne poslúžiť ako referencia pre posudok Komisie.

(209) Komisia mohla zároveň overiť, podľa znenia zmlúv, ktoré jej boli odovzdané, že každá možná prebytočná čiastka bola odrátaná z výšky pomoci poskytnutej v ďalšom roku. Pomoc teda nemohla financovať iné komerčné aktivity CELF-u v protiklade s tvrdeniami SIDE a viacerých tretích strán intervenujúcich v procedúre.

(210) Pomoc bola priznaná raz za rok na základe poskytnutých účtovných údajov CELF-om, z toho vyúčtovanie použitia pomoci, preukazujúc zvýšené náklady vzniknuté Programom malých objednávok. Pomoc teda nemohla byť použitá na iné účely ako na tie, na ktoré bola priznaná.

Posúdenie omylov vyzdvihnutých spoločnosťou SIDE

(211) Vo svojich posledných komentároch upozornila SIDE Komisiu na to, že účtovné údaje, ktoré boli poskytnuté francúzskymi orgánmi Komisii ako dôkaz existencie zvýšených nákladov v druhej fáze procedúry, obsahovali niektoré chyby. Táto záležitosť bola predložená francúzskym orgánom, a tie predložili Komisii užitočné vysvetlenia.

(212) SIDE zdôraznila, že francúzske orgány zamenili percentá objednávok prenášaných na dialku s percentami objednávok zaslaných na papieri. Komisia si mohla overiť, že finančný dosah zámeny predstavoval sumu 0,24 EUR na knihu na nákladoch na malú objednávku. Tento rozdiel však nie je taký, aby mohol spochybniť kompenzačný mechanizmus prezentovaný Francúzskom.

(213) Pokiaľ ide o zmeny obratu, ktoré SIDE mohla odhaliť medzi prvými účtovnými údajmi predloženými Francúzskom, Komisia potvrdzuje, že francúzske orgány samy vykonali potrebné opravy pri otvorení procedúry v roku 1996, a v dôsledku toho tvrdenia opakujúce sa v posledných komentároch SIDE nie sú podložené.

([57]) Percentá poskytnuté francúzskymi orgánmi za CELF a SIDE za seba samu.

([58]) Veľké vydavateľstvá podnecujú v princípe väčšie objednávky; často zahŕňajú šírenie diel „pre širokú verejnosť“, predávaných vo všeobecnosti vo veľkom množstve.

(214) Zmenu ostatných číselných údajov možno vysvetliť faktom, že v jednom prípade sa odvoláva na výnos získaný z predaja samotných kníh (2 284 536 FRF), zatiaľ čo v druhom prípade zodpovedá poskytnuté číslo (2 535 818 FRF) výnosu získanému z kníh a vedľajších produktov (obaly, poistenie a transport).

(215) SIDE sa domnievala, že môže taktiež spomenúť niektoré „nezrovnalosti" medzi celkovým účtovníctvom a analytickým účtovníctvom, týkajúce sa údajov o mzdách. Francúzske orgány spresňujú, že tieto rozdiely možno vysvetliť faktom, že niektoré dane nie sú zahrnuté do nákladov na sociálne zabezpečenie, uvedených v daňovej zložke, avšak sú priamo spojené so mzdami. Komisia mohla overiť správnosť tohto vysvetlenia podľa účtovných dokumentov, ktoré jej boli predložené.

(216) V dôsledku toho sa Komisia domnieva, že doplňujúce pripomienky SIDE o nesprávnosti účtovných údajov predložených francúzskymi orgánmi pri otvorení procedúry v roku 1996 nemôžu spochybniť posudok Komisie týkajúci sa náležitosti účtovných dokladov odôvodňujúcich kompenzáciu zvýšených nákladov spôsobených malými objednávkami.

Dodatočné obmedzenia CELF-u

(217) Na základe analýzy dokladov predložených samotnou žalujúcou stranou mohla Komisia skonštatovať, že ponuka CELF-u je omnoho širšia ako ponuka SIDE (3 000 vydavateľov ponúkaných CELF-om, 200 ponúkaných spoločnosťou SIDE).

(218) Komisia poznamenala tento fakt (ktorý nie je zohľadnený vo výpočte zvýšených nákladov) a konštatuje, že rozšírená ponuka CELF-u zodpovedá požiadavkám ministerstva kultúry, ktoré spočívajú v zabezpečení čo najširšieho šírenia kníh vo francúzskom jazyku. Ponuka SIDE, ktorá však spresňuje, že môže uspokojiť akýkoľvek typ objednávky, nezohľadňuje, čo sa zdá byť úplne oprávnené, tento kultúrny cieľ.

(219) Francúzske orgány dodávajú, že CELF bol často nútený brať na seba finančné riziko. Naďalej zabezpečoval služby v niektorých krajinách postihnutých pohromami, ako to bol prípad Alžírska alebo nedávno Argentíny. Zároveň zabezpečoval poskytovanie služieb v niektorých krajinách, ktoré neboli pokryté zárukami COFACE.

(220) SIDE úplne oprávnene zodpovedá za svoje komerčné voľby a udáva, že si neželá pôsobiť v ťažkých oblastiach ako subsaharská Afrika ani v krajinách nepokrytých zárukami COFACE. Spresňuje, že ide o rozhodnutia, ktoré vyplývajú zo stratégie komerčného rozvoja spoločností, a že ona za seba vykonala iné voľby.

iii) *Kontrola vykonávaná Komisiou, týkajúca sa presunov klientely oznámených spoločnosťou SIDE*

Presuny klientely SIDE k CELF-u

(221) Na základe analýzy vysvetlení a dokumentov predložených samotnou SIDE Komisia skonštatovala, že tvrdenia SIDE týkajúce sa presunov klientely neboli podložené.

(222) Komisia požiadala SIDE, aby dokázala presun klientely, ktorého vraj bola obeťou, z dôvodu výhodných zliav, ktoré *„iba CELF"* mohol poskytnúť vďaka získanej pomoci. Na tento účel SIDE predložila veľmi objemný dokument ([59]), ktorého údaje boli v tejto forme Komisiou nepoužiteľné, predovšetkým pretože spomínané presuny v ňom vôbec neboli zrejmé. Komisia požiadala o doplňujúce vysvetlenia k tomuto bodu SIDE, ktorá predovšetkým ([60]) spresnila, že jeden zákazník, Francúzske kníhkupectvo Miláno, sa postupne v priebehu roka 1987/1988 odvrátil od jej služieb v prospech služieb CELF-u, keďže CELF ponúkol tomuto zákazníkovi príťažlivejšie zľavy.

(223) Francúzske orgány v odpovedi tvrdili, že taliansky trh bol známy svojím konkurenčným charakterom a že okrem iného progresia obratu CELF-u so spomínaným kníhkupectvom bola citeľná až od roku 1999, to znamená omnoho neskôr ako v období spomínanom spoločnosťou SIDE.

(224) Komisia mohla skonštatovať, že ani ostatné príklady, ktoré SIDE uviedla, sa nezdali byť patričnejšie ([61]). Jedno z kníhkupectiev, ktoré SIDE menovala, kníhkupectvo Grupodis v Madride, nebolo nikdy veľkým zákazníkom CELF-u a spomínané japonské kníhkupectvá sú v skutočnosti veľkými zákazníckymi účtami, ktorých sa netýka segment trhu „malých objednávok".

(225) Zoznam zliav poskytnutých spoločnosťou SIDE nepotvrdzuje, že zľavy, ktoré ponúka, by boli menej príťažlivé ako zľavy ponúkané CELF-om. Komisia zistila, že z 28 vydavateľov, ktorých SIDE vybrala na ilustráciu svojho dokazovania, ponúka príťažlivejšie zľavy v 16 prípadoch proti 12 pre CELF ([62]). Rozdiel je ešte väčší, ak sa vezme do úvahy ešte päť percent dodatočnej zľavy poskytnutej spoločnosťou SIDE na objednávky viac ako 10 exemplárov z jedného titulu, pretože v tomto prípade CELF poskytuje lepšie zľavy iba 6 vydavateľov proti 22 pre SIDE.

(226) Komisia sa domnieva, že v skutočnosti presun klientely od SIDE k CELF-u, ktorého príčinou by boli príťažlivejšie zľavy ponúkané CELF-om svojim zákazníkom vďaka pomoci, ktorú dostáva, nie je dokázaný.

([59]) Dokument nazvaný Určenie ujmy spôsobenej SIDE následkom subvencií priznaných ministerstvom kultúry CELF-u medzi 1. aprílom 1980 a 31. marcom 1996.

([60]) SIDE udáva päť ďalších príkladov.

([61]) Francúzske orgány popierajú ďalšie príklady citované spoločnosťou SIDE.

([62]) Počiatočná prezentácia zliav spoločnosťou SIDE odkazovala na zoznam zliav poskytovaných CELF-om z verejných cien France vrátane DPH, zatiaľ čo exportné predaje sa realizujú na základe cien bez DPH. Porovnanie je odteraz postavené na základe takto opraveného cenníka.

Presun klientely CELF-u k SIDE

(227) Ako bolo zdôraznené v odôvodnení 69, v liste z 12. augusta 2002 Komisii SIDE tvrdí, že CELF aplikuje necelé dva roky podmienky odrádzajúce pre „malé účty“. SIDE tvrdí, že „táto politika iba zvyšuje narušenie hospodárskej súťaže spoločnosťou SIDE, pretože za týchto podmienok sa niektorí starí zákazníci CELF-u, ktorí majú ‚malé účty', teraz obracajú k SIDE (…). Avšak pre SIDE je zrejmé, že najzaujímavejší zákazníci sú tí, ktorí zadávajú veľké objednávky (…)“.

(228) Komisia predovšetkým konštatuje, že oznámené tarifné úpravy ([63]) boli vykonané v čase, keď daná pomoc bola zrušená a/alebo veľmi citeľne zredukovaná, to znamená od momentu, keď CELF zrejme našiel náhradné riešenia, aby mohol naďalej uspokojovať malé objednávky, ktoré mu boli adresované.

(229) Komisia porovnala ([64]) číselné údaje oboch spoločností a konštatuje, že z nich nevyplýva žiadny údaj, ktorý by mohol potvrdiť výroky SIDE týkajúce sa nedávnych presunov klientely, ktoré odhaľuje. Komisia nekonštatuje žiadny nárast faktúr vystavených spoločnosťou SIDE. V roku 1999 ich bolo 2 187 a v roku 2000 ich bolo 2 137; pokiaľ ide o počet zákazníkov, Komisia pripomína, že nemôže vykonať porovnanie v tomto bode, keďže nemohla získať údaje zo strany SIDE.

(230) Zároveň Komisia nezistila žiadny údaj, ktorý by mohol dokázať, že by sa počet „malých objednávok“ uspokojených spoločnosťou SIDE bol zvýšil, odkedy CELF nedostáva pomoc. Naopak, čísla poskytnuté spoločnosťou SIDE dokazujú, že priemerný počet kníh na faktúru sa zvýšil, prechádzajúc zo 40,31 v roku 1999 na 49,38 v roku 2001, zatiaľ čo prechod klientely CELF-u k SIDE, ak by bol dokázaný, by sa prejavil znížením priemerného počtu kníh na faktúru.

(231) Komisia nakoniec poznamenáva, že priemerný počet predaných kníh na riadok je u SIDE vyšší ako priemerný počet kníh predaných CELF-om, a to pokiaľ ide o celý záber jeho činnosti, a nielen o malé objednávky. V dôsledku toho zrušenie pomoci nespôsobilo opätovný prechod zákazníkov CELF-u k SIDE.

(232) V každom prípade sú v analýze štátnej pomoci náležité iba narušenia hospodárskej súťaže spôsobené touto pomocou, a nie dôsledky zníženia a/alebo zrušenia pomoci, považované spoločnosťou SIDE za negatívne.

Závery Komisie týkajúce sa presunu zákazníkov

(233) Komisia sa vzhľadom na údaje poskytnuté tak spoločnosťou SIDE, ako aj francúzskymi orgánmi domnieva, že jediné viditeľné dôsledky spočívajú v poklese obratu malých objednávok vybavovaných CELF-om a v citeľnom poklese počtu zákazníkov (- 17,34 % medzi rokmi 1999 a 2001), ako to ukazuje nasledujúca tabuľka 5:

Tabuľka 5 — Vývoj aktivity „malé objednávky a malé účty“

Informácie poskytnuté francúzskymi orgánmi

Roky	Obrat malých objednávok (v eurách)	Vývoj	Počet zákazníkov	Vývoj
1999	329 204		2 171	
2000	301 605	- 8,38 %	2 007	- 7,55 %
2001	275 068	- 8,80 %	1 659	- 17,34 %

(234) Komisia sa zároveň domnieva, že komentáre SIDE odporujú jej vlastným tvrdeniam, podľa ktorých by sa mal brať do úvahy iba počet riadkov zaregistrovaných poskytovateľom služieb, a že celková hodnota objednávky je nepodstatná, pokiaľ ide o rentabilitu. Ak by to bolo tak, SIDE by nemala žiadny dôvod domnievať sa, že spomínaný presun klientely CELF-u k jej službám (čo navyše nevyplýva z predložených číselných údajov) zvyšuje narušenie hospodárskej súťaže, ktorou SIDE ([65]) trpí. Okrem iného Komisia zdôrazňuje, že sa zdá, že si SIDE protirečí, keď v poznámke z 9. decembra 2002 udáva, že „*…spracúvanie malých objednávok je vcelku rentabilnejšie než väčších objednávok*“.

([63]) Zmeny taríf CELF-u Francusko nespochybňuje, udáva, že musel momentálne prehodnotiť svoje tarify „malé účty“ následkom zníženia pomoci.

([64]) Pozri aj tabuľky 3a, 3b a 3c.

([65]) SIDE ako komentár k tomuto bodu spresnila, že „je zrejmé, že najzaujímavejší zákazníci sú tí, ktorí zadávajú veľké objednávky, nie preto, že by ostatné neboli rentabilné, ale jednoducho preto, že ako pre každú obchodnú spoločnosť je vždy lepšie mať zákazníkov vytvárajúcich veľký objem obchodom“.

(235) Tabuľka 6, zostavená Komisiou, vychádzajúc z údajov poskytnutých francúzskymi orgánmi a SIDE, dokazuje, že prepojenie medzi nárastmi a poklesmi obratu SIDE a zvýšeniami alebo zníženiami priznaných subvencií nie je automatické.

Tabuľka 6

Referenčné roky	Pomoc priznaná CELF-u v eurách	Zmeny obratu SIDE	POMOC
1990	304 900	———	——-
1991	373 500	+	+
1992	422 280	-	+
1993	382 650	+	-
1994	304 900	-	-
1995	304 900	-	=
1996	304 900	-	=
1997	243 920	-	-
1998	182 940	+	-
1999	121 960	-	-
2000	60 980	+	-
2001	38 110	-	-
2002	0	-	0

(236) Číselné údaje poskytnuté tak CELF-om, ako aj spoločnosťou SIDE, umožnili Komisii zistiť, že výška pomoci vyplatenej CELF-u nemala automatický vplyv na aktivity a výsledky SIDE, jediného iného všeobecného komisionára na trhu ([66]). Napríklad počas viacerých rokov klesal obrat SIDE, aj keď sa pomoc priznaná CELF-u znižovala.

(237) Komisia mohla napokon konštatovať, že viditeľným a výrazným dôsledkom zrušenia pomoci CELF-u na trhu bol pokles obratu „malých objednávok“ a zníženie počtu „malých účtov“.

(238) Komisia konštatuje, odvolávajúc sa na poskytnuté číselné údaje, že bez pomoci sa dnes časť objednávok zdá byť neuspokojená CELF-om bez toho, aby SIDE využila zistené uvoľnenie trhu.

(239) Komisia navyše mohla konštatovať, že subvencie priznané v období rokov 1994 — 2001 nepokryli celý deficit Programu malých objednávok a predstavovali relatívne malú časť celkového obratu CELF-u: z 3,95 % v roku 1994 na 0,29 % v roku 2001 ([67]).

(240) Podľa súhrnu údajov, ktoré boli práve analyzované, sa zdá, že sa spochybnená pomoc týka extrémne okrajovej časti činnosti vývozného obstarávania, ktorá by sa bez danej pomoci zjavne nerealizovala. Komisia mohla zároveň konštatovať, že pomoc pridelená Francúzskom nenadkompenzovala náklady spojené s danou činnosťou.

(241) Komisia zároveň pripomína, ako to bolo uvedené v odôvodnení 132 a ďalších, že ovplyvnenie výmen a narušenie hospodárskej súťaže na úrovni Spoločenstva je v tomto prípade veľmi obmedzené. Tieto fakty musí Komisia zohľadniť pri posudzovaní kompatibility pomoci s článkom 87 ods. 3 zmluvy, ako to jasne uviedol súd v rozhodnutí z 27. januára 1998 v prípade Ladbroke Racing Ltd v. Komisia ([68]).

(242) V dôsledku toho pomoc priznaná CELF-u v rámci Programu malých objednávok nebola taká, aby narušila hospodársku súťaž a výmeny spôsobom v rozpore so spoločným záujmom. Intervencia francúzskych orgánov bola primeraná sledovanému cieľu, umožnila výlučne to, aby časť dopytu, ktorá by nebola uspokojená, mohla byť vybavená bez obavy o rentabilnosť zo strany poskytovateľa služby.

([66]) Pre pripomenutie Komisia uvádza, že čiastková pomoc toho istého charakteru ako tá, o ktorú dnes ide, bola vyplatená dvom ďalším spoločnostiam, Servedit a Ecole des Loisirs (Škola voľného času).

([67]) Pozri v tomto bode aj prílohu II.

([68]) Prípad T-67/94, Zbierka s. II-1. Pozri najmä body 150 až 162.

B. *UPLATNITEĽNOSŤ USTANOVENÍ ČLÁNKU 86 ODS. 2 ZMLUVY*

1. Stanovisko francúzskych orgánov

(243) Francúzske orgány tvrdia, ako už v roku 1998 ([69]), že CELF bol poverený službou verejného záujmu a že v dôsledku toho sa spochybnené opatrenia musia posudzovať podľa ustanovení článku 86 ods. 2 zmluvy, ktorý ustanovuje, že *„Spoločnosti poverené správou služieb všeobecného hospodárskeho záujmu alebo majúce charakter daňového monopolu sú podriadené pravidlám tejto zmluvy, predovšetkým pravidlám hospodárskej súťaže, pokiaľ uplatňovanie týchto pravidiel nespôsobuje z právnej alebo skutkovej stránky zlyhanie plnenia špecifickej úlohy, ktorá im bola zverená. Rozvoj výmen nesmie byť ovplyvnený spôsobom v rozpore so záujmom Spoločenstva.“*

(244) V tomto smere predložili francúzske orgány viacero textov ([70]), ktoré by podľa nich mohli potvrdiť charakter služby všeobecného hospodárskeho záujmu, ktorý sa spája s úlohou zverenou CELF-u.

(245) Francúzske orgány na základe týchto textov udávajú, že riaditeľstvo knihy a čítania uzavrelo až do roku 2001 ročné zmluvy s CELF-om, ktoré stanovovali cieľ spolupráce medzi ministerstvom a CELF-om, ako aj vzájomné povinnosti oboch strán.

(246) Francúzske orgány predložili viacero týchto zmlúv. Prvá, z 25. apríla 1991, ustanovuje v prvom článku, že *„ministerstvo prináša pomoc aktivitám spájania malých objednávok kníh určených do zahraničia CELF-om…“*. Iná zmluva, z 23. októbra 1997, spomína: zdá sa, že po prvýkrát *„ministerstvo poskytuje svoju pomoc na operačné náklady verejnej služby CELF-u, spojené s malými objednávkami“*. Zmluvy uzatvorené neskôr, až do roku 2001, sú rovnaké, s výnimkou výšky priznanej pomoci.

2. Hodnotenie Komisie

(247) Komisia už v tomto rozhodnutí dospela k záveru, že pomoc priznaná CELF-u je štátnou pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 zmluvy a že je kompatibilná so spoločným trhom za uplatnenia článku 87 ods. 3 písm. d) zmluvy. V dôsledku toho, v súlade s jurisdikciou Súdneho dvora ([71]), už nie je potrebné pre Komisiu ďalej hodnotiť dotované aktivity CELF-u podľa článku 86 ods. 2 zmluvy. Toto stanovisko bolo potvrdené Súdnym dvorom v rozhodnutí z 22. júna 2000 ([72]), v ktorom Súdny dvor došiel k názoru, že aj pomoc oprávnenú na základe článku 86 ods. 2 zmluvy musí notifikovať Komisia. Je teda ešte potrebné určiť, či pomoc CELF-u je oprávnená aj podľa článku 86 ods. 2 zmluvy.

(248) Komisia poznamenáva, že medzičasom súd v rozhodnutí Altmark ([73]) z 24. júla 2003 spresnil, za akých podmienok subvencia pre spoločnosť poverenú správou služby všeobecného hospodárskeho záujmu nepredstavuje štátnu pomoc. Avšak Komisia konštatuje, že v tomto prípade tieto podmienky nie sú všetky splnené. Najprv sa Komisia domnieva, že podmienka ustanovená v bode 89 rozhodnutia Altmark nebola dodržaná, pretože právna báza pomoci sa netýka vyslovene CELF-u. Ďalej sa Komisia domnieva, že ani bod 90 uvedeného rozhodnutia, ktorý sa týka predbežného určenia parametrov, na základe ktorých je vypočítaná kompenzácia, nebol dodržaný, aj keď pomoc celkovo nepresiahla sumu nevyhnutnú na kompenzovanie výdavkov spojených so spracúvaním malých objednávok

VI. **ZÁVER**

(249) So zreteľom na predchádzajúce skutočnosti sa zdá, že daná pomoc zodpovedá požiadavkám stanoveným ustanoveniami článku 87 ods. 3 písm. d) zmluvy v tom, že je primeraná sledovanému kultúrnemu cieľu. Komisia zistila, že nebola taká, aby mohla narušiť výmeny a hospodársku súťaž v Spoločenstve spôsobom, ktorý je v rozpore so spoločným záujmom,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Pomoc v prospech Družstva pre vývoz francúzskej knihy (CELF) na spracúvanie malých objednávok kníh vo francúzskom jazyku, ktorú Francúzsko poskytovalo v rokoch 1980 až 2001, predstavuje pomoc vyplývajúcu z článku 87 ods. 1 zmluvy. Vzhľadom na to, že Francúzsko zabudlo oznámiť túto pomoc Komisii pred jej uskutočnením, táto pomoc je priznaná nezákonne. Pomoc je však kompatibilná so spoločným trhom podľa článku 87 ods. 3 písm. d) zmluvy.

([69]) Pozri odôvodnenie 24.
([70]) Pozri odôvodnenie 102.
([71]) Rozhodnutie z 15. marca 1994, prípad C-387/92, Banco Exterior de España v. Ayuntamiento de Valencia, Zbierka, s. I-0877.
([72]) Pozri odôvodnenie 24 a ďalšie.
([73]) Prípad C-280/00, Altmark Trans GmbH a Regierungspräsidium Magdeburg v. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, Zbierka, s. I-7747.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Francúzskej republike.

V Bruseli 20. apríla 2004

Za Komisiu
Mario MONTI
člen Komisie

PRÍLOHA I

Tabuľka vývoja poskytnutej pomoci od roku 1980 v eurách

1980	91 470
1981	91 470
1982	205 510
1983	164 640
1984	137 200
1985	141 780
1986	248 490
1987	214 950
1988	213 430
1989	259 160
1990	304 900
1991	373 500
1992	422 280
1993	382 650
1994	304 900
1995	304 900
1996	304 900
1997	243 920
1998	182 940
1999	121 960
2000	60 980
2001	38 110
2002	0

PRÍLOHA II

K znižovaniu kompenzácie nákladov CELF-u

Údaje poskytnuté francúzskymi orgánmi

Rok	Výška pomoci v eurách	Náklady spolu	Hradená suma v percentách
1994	304 900	683 788	44,59 %
1995	304 900	697 177	43,73 %
1996	304 900	624 206	48,85 %
1997	243 920	680 023	35,87 %
1998	182 940	664 783	22,63 %
1999	121 960	635 577	19,19 %
2000	60 980	572 670	10,65 %
2001	38 110	509 048	7,49 %
2002	0	0	0

PRÍLOHA III

Proces spracovania objednávok

Údaje vyňaté z komentárov side

Nový zákazník

a) Zaslanie zložky kupujúcemu obsahujúcej
   — všeobecné podmienky predaja (e-mailom, faxom alebo poštou)
   — žiadosť o otvorenie účtu (e-mailom, faxom alebo poštou).
b) Po prijatí žiadosti o otvorenie účtu — overenie solventnosti zákazníka u COFACE.
c) Otvorenie nepredstavuje žiadny problém: otvorenie účtu zákazníkovi.
d) Otvorenie predstavuje problém: zákazník môže byť vybavený iba na základe „proformy“, teda po zaplatení predbežne odhadovanej čiastky).

Zákazník s otvoreným účtom

a) Identifikácia zákazníka (predovšetkým vďaka číslu účtu).

   Registrácia objednanej položky (vyhľadávanie medzi 640 000 titulmi, to zahŕňa knihy, audiokazety, CD audio a CD-ROM).

   Registrácia; keď je položka identifikovaná; zadanie množstva, dátumu objednávky, referenčného čísla zákazníka, potvrdenie registrácie.
   — Ak majú byť zaregistrované ďalšie riadky objednávky, operácia sa zopakuje.
   — Možno zmeniť spôsob odoslania objednávok podľa priania zákazníka.
b) Objednané dielo nie je v databáze.
   — Manuálna registrácia položky.

     Zadanie titulu, mena autora; ISBN, vydavateľa, dodávateľa.
c) Každá objednávka knihy vytvorí automaticky objednávku „dodávateľ“.
d) Program automaticky prenáša objednávky k vybaveným, a teda registrovaným dodávateľom.
e) Objednávkové listy sú takto automaticky vytlačené a zaslané faxom, poštou alebo kuriérom daným dodávateľom.

Príjem tovaru

a) Dodanie tovaru — poštou alebo kuriérom.
b) Kontrola zhody faktúr alebo dodacích listov s balíkmi.
c) Zadanie prijatia tovaru do programu, ktorý umožňuje identifikovať dielo a adresáta.
d) Prípadné reklamácie sú automaticky odovzdané dodávateľom.
e) Počítač vytlačí pre každého zákazníka zoznam pre neho prijatých kníh a „číslo priehradky“.
f) Keď je objednávka úplná alebo keď sa rozhodne, že diela zákazníka majú byť vyexpedované, pripraví sa balík na expedíciu. Označí sa hmotnosť a cena prepravy, ak je to potrebné.

Fakturácia a expedícia

a) Faktúry, ako aj expedičný list sú vytlačené automaticky. Expedícia sa vykoná spôsobom zvoleným zákazníkom. Účtovné vystavenie faktúr je automatické. Faktúry sa poštou odosielajú zákazníkom.
b) Vždy na konci mesiaca sú vytlačené výpisy, následkom čoho sa platby prijímajú v závislosti od splatnosti každého zákazníka. V tomto kontexte sa predpokladá, že daní zákazníci majú otvorený účet.
c) Spôsob platby: úverovou kartou — najvyššie sumy sa uhrádzajú bankovými prevodmi alebo šekmi, niekedy akreditívom.

PRÍLOHA IV

Kontrola údajov analytického účtovníctva CELF-u — 1994

na základe informácií poskytnutých francúzskymi orgánmi

Číselné údaje vo frankoch a v eurách

	FRF	EUR
Náklady na nákup kníh	**2 068 293**	**315 309**
- nákup	2 026 011	308 863
- preprava a kuriéri	42 282	6 446
Personálne náklady	**1 670 963**	**254 737**
- Príjem (diel), priama pracovná sila	217 641	33 179
- Balenie, priama pracovná sila	53 409	8 142
- Obchodné služby, priama pracovná sila		
- Zóna 1	149 770	22 832
- Zóna 2	157 627	24 030
- Zóna 3	49 390	7 529
- Mzdy, všeobecné oddelenia	1 022 285	155 846
- Mzdy, marketing	20 841	3 177
Režijné náklady	**518 926**	**79 110**
- Spotrebované obaly	14 770	2 252
- Kancelárske potreby	183 784	28 018
- Preprava pri predaji	148 056	22 571
- Provízie z predaja	36 540	5 570
- Telefón, fax	29 103	4 437
- Inkasné náklady	26 294	4 008
- Poistenie úveru	20 929	3 191
- Amortizácia hmotných investícií	20 609	3 142
- Iné	38 841	5 921
Jednorazové nepriame fixné náklady	**188 524**	**28 740**
- Živnostenské dane	14 064	2 144
- Dotácie na provízie	51 890	7 911
- Externé služby	66 828	10 188
- Mimoriadne náklady	46 733	7 124
- Iné	9 009	1 373
Náklady spolu	**4 446 706**	**677 896**

Použitý menový kurz: 1 euro = 6,55957 FRF

Poznámky a vysvetlivky

1. *Náklady na nákup a prepravu (z toho preprava kuriérmi):* Tieto náklady boli vypočítané, berúc do úvahy celkové náklady na tieto aktivity, prerozdelené podľa počtu kníh, teda 38 795 874 FRF (5 914 393 EUR). Táto suma sa delí počtom kníh a získajú sa jednotkové náklady na knihu. Celkový počet kníh predaných CELF-om v roku 1994 bol 467 673 ; v dôsledku toho sú jednotkové náklady na knihu 82,95 FRF (12,65 EUR). Na účely určenia nákladov na nákup a prepravu malých objednávok sa násobia jednotkové náklady na knihu počtom kníh malých objednávok, čo dáva sumu 2 068 293 FRF (315 309 EUR) pre malé objednávky.

2. *Personálne náklady:* Koeficient 3 (na základe počtu kníh) sa použil na tento post, keďže príjem „malých objednávok" často spôsobuje ťažkosti spojené s ich špecifickosťou. Príjem diel pochádzajúcich od veľkých vydavateľov alebo distribútorov je automatizovaný vďaka kódu EAN, ktorý umožňuje rozpoznať dielo optickým čítaním. Naopak, je časté, že diela vydávané malými vydavateľmi nemajú čiarové kódy, čo má za následok manuálne rozpoznávanie.

   Veľkí vydavatelia dodávali parížskym zákazníkom za podiel na nákladoch na prepravu, stanovených interprofesiou, čo predstavovalo 0,75 FRF/kg, zatiaľ čo cena platená kuriérom je 6,5 FRF/kg za balíčky používané na diela pochádzajúce od malých vydavateľov. Keďže fakturácia zahraničným kníhkupcom je paušálna, tento zdroj zásobovania spôsoboval pokles marží.

   Pridelenie koeficientu 3 malým objednávkam teda umožňuje integrovať do analytického účtovníctva pravé náklady na ich spracovanie.

3. *Balenie:* Priama pracovná sila je zohľadnená na základe počtu kníh.

4. *Obchodné služby:* Náklady na priamu pracovnú silu boli vypočítané použitím koeficientu 3, pretože malé objednávky implikujú komplikovanejšie spracovanie na úrovni administratívy predaja. Rozdiely v spracúvaní umožňujú integrovať do analytického účtovníctva pravé náklady na ich spracovanie.

   Doplňujúce vysvetlenia týkajúce sa kodifikácie objednávky: Za predpokladu existencie ťažkostí spojených s kodifikáciou objednávok je potrebná práca navyše. Je potrebné poznamenať, že táto práca musí byť vykonaná bez ohľadu na výšku objednávky.

   Navyše, registrácia objednávky je spojená s predbežným vyhľadávaním: ISBN, katalóg vydavateľov, rôzne databázy, kontrola disponibility (alebo nedisponibility) diela, potvrdenie o adekvátnosti objednávka/vydavateľ. V prípade ťažkostí spojených s kvalitou objednávkového listu, predovšetkým pri identifikácii objednávky, vznikajú ďalšie náklady. Často sa tieto ťažkosti objavujú, keď ide o malé objednávky. Veľké kníhkupectvá, ktorých obrat realizovaný s CELF-om je vysoký, sú väčšinou veľké spoločnosti, ktoré používajú výkonné nástroje umožňujúce racionalizáciu správy, a predovšetkým predávanie normalizovaných objednávok, teda objednávok obsahujúcich jasné údaje na identifikáciu. Medzi zákazníkmi CELF-u je veľmi veľa malých kníhkupectiev, ktorých činnosť vždy neumožňuje používanie moderných prostriedkov medzinárodného obchodu. Preto objednávky pochádzajúce od tohto typu zariadenia niekedy ťažko dešifrovať a obsahujú iba časť informácií potrebných na uspokojenie objednávky, čo implikuje ďalšiu prácu, a teda dodatočné náklady.

5. *Mzdy, všeobecné oddelenia:* (vedenie, informatika, štandard, učtáreň, marketing, upratovacia služba) — náklady sú pridelené podľa počtu kníh, s výnimkou učtárne, kde sú pridelené podľa počtu faktúr.

6. *Režijné náklady — spotrebované obaly, preprava pri predaji a amortizácia hmotných investícií:* Náklady sú prerozdelené na knihu.

7. *Režijné náklady — kancelárske potreby:* Náklady sa počítajú na počet kníh.

8. *Režijné náklady — provízie z predaja a úverové poistenie:* Náklady sa počítajú podľa obratu.

9. *Režijné náklady — telefón, fax a inkasné náklady:* bol použitý koeficient 2,5, pretože náklady spojené s telefónom sa menia v závislosti od mnohých faktorov, predovšetkým od odpovedí zákazníkom a vyhľadávaní vydavateľov. Tieto náklady sa týkajú viacerých operácií, ako je príjem objednávkového listu kníhkupca, kodifikácia objednávky, registrácia objednávky a účtovníctvo, ktoré má za úlohu registrovať všetky pohyby týkajúce sa uvedených operácií.

10. *Živnostenské dane a dotácie na provízie:* náklady počítané podľa obratu. *Externé služby* (napríklad nájomné, služobné cesty, náklady na reklamu atď.) a mimoriadne náklady: náklady počítané podľa počtu kníh.